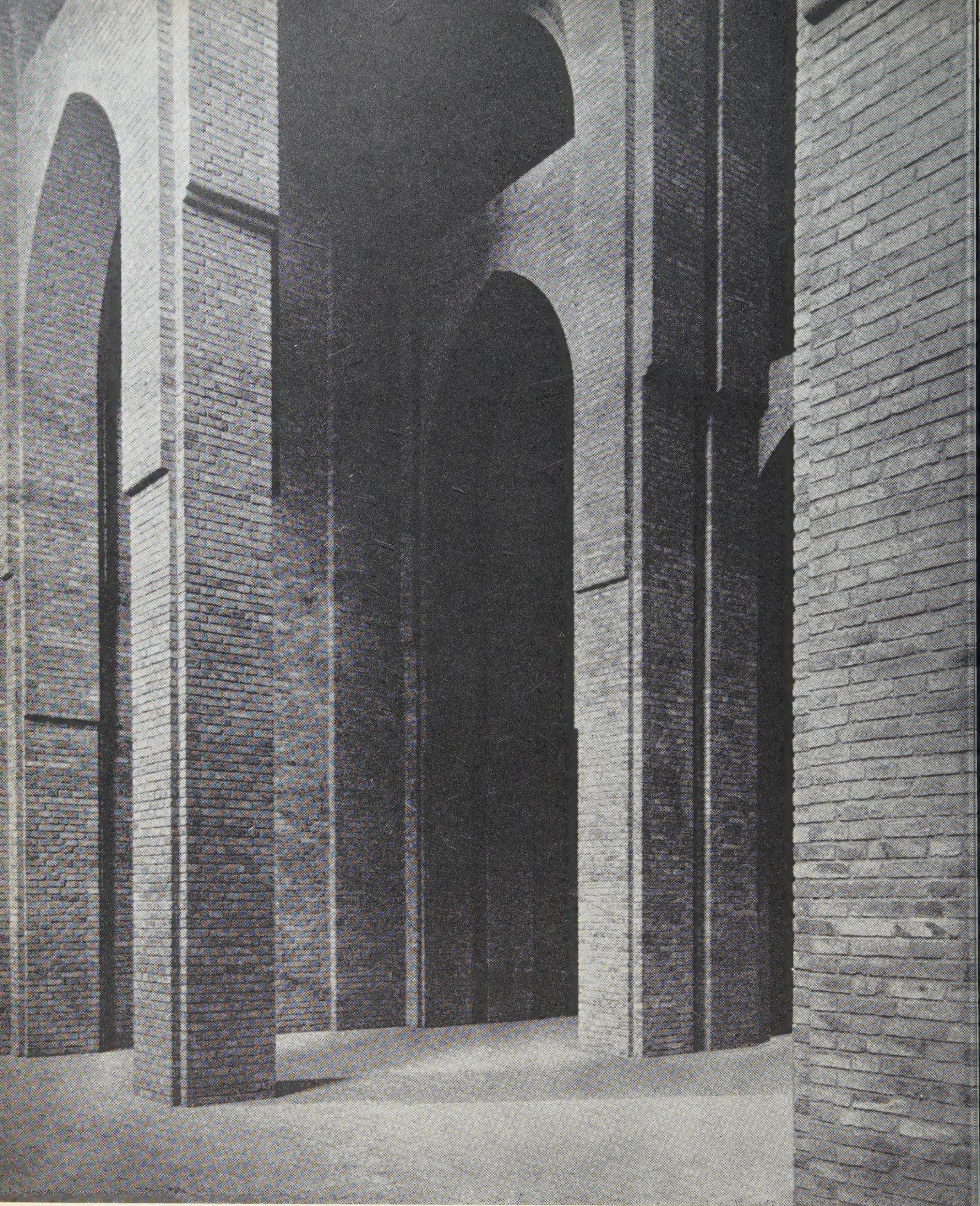
RB

2 ARKITEKTEN

NDHOLD
dbudt projekt-konkurrence om en skole i Rødovre
ven af i morgen
onkurrence om nye porcelænsservicer

MEDDELELSER FRA DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

ARKITEKTEN ÅRG. 62 1960 NR. 2 SIDE 17-28 AFLEVERET TIL POSTVÆSENET 19. JANUAR 1960

Jonals fot

BETHLEHEMS KIRKE

Et mangeårigt systematisk arbejde med at få enkle talforhold til at bestemme en harmonisk rytme var afgørende fo løsningen af Bethlehems Kirkens rum. Om systematikkens nødvendighed, men ikke tilstrækkelighed, har kirkens arkitek Kaare Klint udtalt: „Ligesaa selvfølgeligt det er, at en systematisk opbygget Toneskala ikke i sig selv fører til stor Musik saa er det ogsaa en Selvfølge, at Arkitekturteori ikke alene kan føre til stor Arkitektur. Begge Dele er kun at betragt som et Instrument – men uden Instrument kan man ikke spille".

I bestræbelserne på at skabe arkitektur er den brændte sten et beskedent, men levende, føjeligt og virkningsfuldt hjælpemiddel

A/S TEGLVÆRKERNES CENTRALKONTOR

Strandvej 308 A. Arkitekt Hans Wilhardt M.A.A.

Resultatet af Porcelænsfabriken »DANMARK«s konkurrence om nye porcelænsservicer

1. præmien på 7500,– kr. tildeltes boligkonsulent Alice Beckman, Gl. Kongevej 94, København V

2. præmien på 3000,– kr. tildeltes boligkonsulent Marianne Lyager, Grenhusene 2, Hvidovre, og
boligkonsulent Knud Vodder, Møllevænget 14, Hørsholm

Herudover blev uddelt:
3 præmier à 1000,– kr. til følgende:
Arkitekterne Grethe Meyer og Ibi Trier Mørch, Jacob Lindbjergsvej 17, København NV
Arkitekterne Elisabeth og Søren Sass, Ll. Strandstræde 18, København K
Arkitekt V. Wismar Vestergård, Hasselvej 1, Vanløse

Desuden uddeltes:
3 præmier à 500,– kr. til følgende:
Arkitekt Verner Panton, Christiansgave 36, Rungsted Kyst
Arkitekterne Inge og Jørgen Vesterholt, Mortenstrupvej 9, Hørsholm
Arkitekt Ole Jung, Vassingerød, Lynge

Dommerkomiteen bestod af:
Arkitekt Esbjørn Hiort, udpeget af Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk
Arkitekt Bent Salicath, udpeget af Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk
Keramiker Gertrud Vasegaard, udpeget af Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk
Professor, arkitekt Arne Jacobsen, udpeget af Danske Arkitekters Landsforbund
Fhv. handelsminister, fru Lis Groes, udpeget af Danske Husmødres Forbrugerråd
Direktør O. Brønnum Schou, udpeget af Centralforeningen for Danmarks Isenkræmmere
Keramiker Axel Brüel, udpeget af Porcelænsfabriken »Danmark« A/S
Direktør Tage Holst, udpeget af Porcelænsfabriken »Danmark« A/S
Direktør J. P. Wortmann, udpeget af Porcelænsfabriken »Danmark« A/S

Porcelænsfabriken »Danmark« A/S og Landsforeningen Dansk Kunsthaandværk takker deltagerne for den store tilslutning til konkurrencen.

Tegninger, hvor der er taget forbehold mod åbning af navnekuverterne, kan afhentes på fabrikken fra 10. december til 10. januar.

De resterende ikke indkøbte forslag vil blive tilsendt deltagerne i løbet af januar måned.

PORCELÆNSFABRIKEN »DANMARK« A/S

VINKELVEJ 10 . KONGENS LYNGBY

UNI-PRES®

Luftkonditionering

UNI-PRES er det moderne effektive luftkonditioneringsanlæg med følgende fordele:

- **Stabil luftfordeling under alle forhold.**
- **Ingen returluft.**
- **Små rørdimensioner.**
- **Individuel regulering.**
- **Bygget af standardelementer.**

UNI-PRES er særlig velegnet i bygninger med mange rum langs ydermurerne. Indblæsningsorganerne anbringes i vinduesbrystningerne. Systemet er ideelt til større kontorbygninger, hoteller, skoler o. l.

UNI-PRES kabinettets kalorifere er dimensioneret således, at den er i stand til at holde en passende nattemperatur i lokalerne, selv om luftindblæsningen er standset.

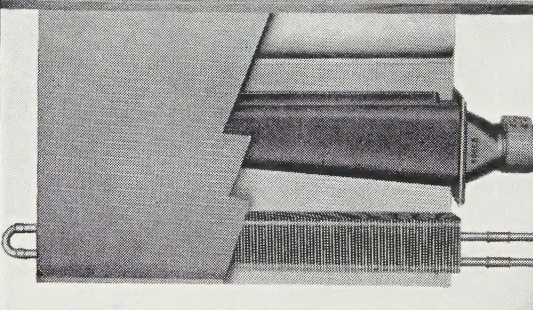
UNI-PRES rørene behøver ikke at optage nytteareal og betinger ikke forøgelse af etagehøjden.
På nederste billede vises, hvordan UNI-PRES rørene på naturlig måde kan glide ind i bygningskonstruktionen for — efter montagen — at blive skjult af en indklædning af træ.

DIFFUSOR

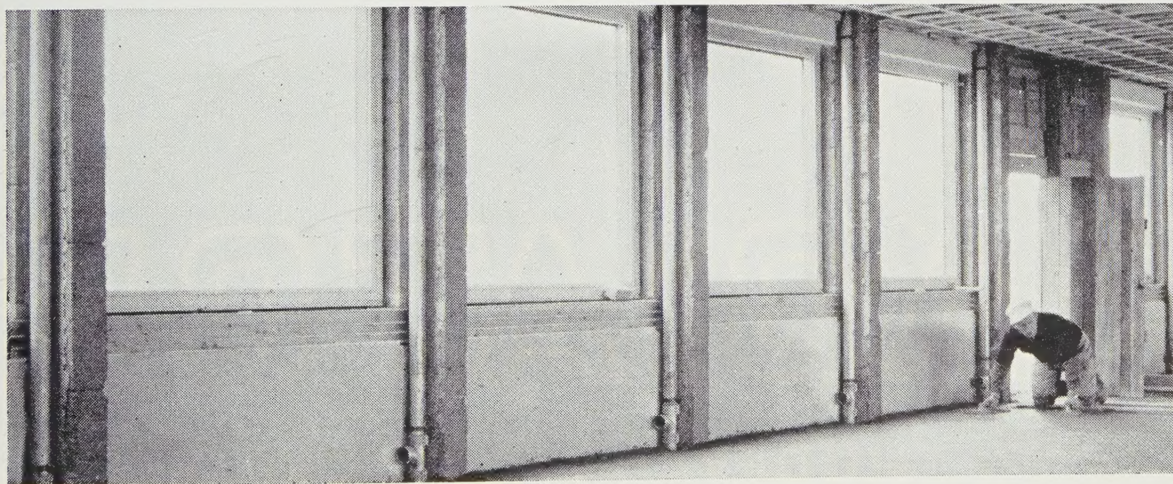
TRYK-KAMMER

KALORI-FERE

Snit gennem UNI-PRES kabinet type NS

Fabrik og hovedkontor: Næstved tlf.: (0 37 25)3000 . Københavnsafd.: Tlf. Minerva 3003 . Aarhusafd.: Tlf. 2 29 33

NORDISK VENTILATOR CO

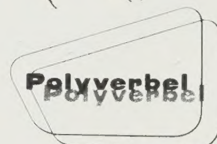
også her

over 10.000 m^2

Polyverbel komfort

...trods jet-maskinernes gennemtrængende støj

Personalet på de store, moderne flyvepladser arbejder uforstyrret. **Polyverbel**-isolationsruder sikrer denne arbejdsro ved sin betydelige lydabsorberingsevne.

For øget komfort - brug Polyverbel

Polyverbel er fremstillet af 2 eller flere lag **Univerbel**-vinduesglas - adskilt af eet eller flere lag tørret luft og forseglet hele vejen rundt med et hermetisk plasticlukke, som er indfattet i og beskyttet af en rustfri stålramme.

Lydabsorberingsevne : 30-50 decibell.

Bruxelles National Lufthavn

Arkitekter : M. Brunfaut, G. Bontinck og J. Moutschen

Polyverbel blev foretrukket ved bl. a. følgende lufthavnsbyggerier : Schwechat - Østrig : 2.600 m^2; Malpensa - Italien : 1.600 m^2; Quebec - Canada, ...

Univerbel Union des Verreries Mécaniques Belges S.A., 29, Quai de Brabant, Charleroi - Belgien

Deres sædvanlige glasleverandør giver Dem gerne alle oplysninger

ARKITEKTEN

Meddelelser fra Danske Arkitekters Landsforbund.
Udgivet af Arkitektens Forlag.

Redaktion:
Poul Erik Skriver (ansv.)
Chr. Enevoldsen
Redaktionsudvalg:
Johan Pedersen (leder), David Birnbaum, Jarl Heger, Arne Karlsen, Henning Meyer og Finn Monies.
Annonceredaktion:
Bertel Barnholdt (annoncechef)
Lillian Schmidt (sekretær)
Redaktionens adresse: Nyhavn 43, København K, Minerva *6200.
Udsendelsesdag: Hver anden onsdag. Redaktionen slutter 14 dage før udsendelsesdagen.
Pris: 3 kr. pr. hæfte i løssalg, abonnement 56 kr. årlig.
Signerede artikler står for forfatterens regning, usignerede for den ansvarshavende redaktørs regning. Kun når det udtrykkeligt er angivet, kan artiklerne ses som et udtryk for Danske Arkitekters Landsforbunds standpunkttagen.

ERINDRINGSLISTE

Byplankursus i Stockholm

KTH afholder d. 1.–3. februar et byplankursus, hvor der som sædvanlig kan deltage enkelte danske byplanlæggere. Emnet er: Fyller generalplanerna sin uppgift?

Program fås ved henvendelse til institutionen för stadsbyggnad, Kungl. Tekniska högskolan, Stockholm 70. Anmeldelsesfristen var 15. januar.

KONKURRENCER

Nordisk konkurrence om rådhus i Nyköping, Sverige

Program og bilag udleveres mod depositum på kr. 65,- i D.A.L.s sekretariat, Bredgade 66. Aflevering: 15. marts 1960.

Konkurrence om kommunebibliotek i Glostrup

Lokal offentlig konkurrence om kommunebibliotek i Glostrup. Aflevering: 31. marts 1960.

Konkurrence om skole i Roskilde

Offentlig projektkonkurrence om en skole i Roskilde. Aflevering: 8. april 1960. Åben for medlemmer af D.A.L.

Projektkonkurrence om skole og seminarium i Odense

Program med bilag udleveres fra mandag den 4. januar 1960 fra Stadsarkitektens kontor, Slottet, Odense, samt ved direkte afhentning tillige fra D.A.L.'s sekretariat Bredgade 66, København K. Forslag skal være afleverede senest torsdag den 21. april 1960 til et dansk postkontor.

Offentlig konkurrence om haveanlæg i Horsens

Offentlig idékonkurrence om et haveanlæg med en mindre pavillon indeholdende receptionslokale etc. for Ceres Bryggerierne i Horsens. Aflevering: 4. maj 1960.

Nordisk konkurrence om udbygning af Haukeland Sykehus i Bergen

Program fås i D.A.L.s sekretariat, Bredgade 66. Bilag fås samme sted mod depositum på kr. 50,-. Afleveringsfrist 1. juni 1960.

ARKITEKTENS FORLAG

Nyhavn 43, København K. Minerva *6200.
Ny kontortid: 9-16³⁰, lørdag 9-13.

BYGGETEKNISK ORIENTERING

Hvilke egenskaber må kræves af tætningsmasse til dilatationsfuger

Af Dr. Alexander Walter

I den sidste tid har spørgsmålet om forbedrede tætningsmasser for dilatationsfuger fået særlig aktualitet. Det skyldes i hovedsagen mange mislykkede resultater på grund af manglende erfaringer og samtidig også de øgede krav, først og fremmest på grund af brugen af større bygningselementer af beton eller andre materialer. Allerede for 30–40 år siden begyndte man at anvende formbare fugemasser mellem bygningselementer og koncentrerede sig da hovedsageligt om plastiske tætningsmasser baseret på olier og fyldstoffer. Man kunne derved opnå blandinger med smidig, sprøjtbar konsistens og som var lette at forme. Desuden kunne man ved iblanding af tørrende og halvtørrende olier fremkalde en hindedannelse, som modarbejdede en eventuel flydningstendens ved højere temperaturer. Ved at kombinere med gummi foruden fyldstoffer og olier forbedredes tætningsmassen med hensyn til elasticitet og stabilitet ved forskellige temperaturer. Den almindelige tendens ved brugen af sådanne fugemasser var dog at anvende tætningsmasser, som var så billige som muligt. Man lod sig nøje med den plastiske konsistens og troede, at tætningsmassen ved blot at være formbar helt og aldeles opfyldte de stillede krav.

Omsvinget i denne opfattelse skyldes, at man er blevet tvunget til at indse, at mekanismen i fugen ikke er så enkel, at man kan klare sig med plastisk formbarhed, men må stille en hel del andre krav til tætningsmassens egenskaber for at få en tætning, der er effektiv under alle praktisk forekommende forhold. I vort arbejde på dette område gennem de sidste 10 år har vi kunnet følge udviklingen meget nøje og har samlet erfaringer angående de begrænsede anvendelsesmuligheder for plastisk formbare fugemasser. På dette grundlag har vi gennemført mange praktiske og teoretiske undersøgelser, som vi i det følgende skal redegøre for.

SKEMA 1

Praktiske eksempler på bevægelser i dilatationsfuger for 2 forskellige typer fugemasse.

	A elastisk	B plastisk
efter fugning (1)		
efter en udvidelse (2)		
efter tilbagetrækning (3)		
efter to udvidelser (4)		
efter anden tilbagetrækning (5)		
efter flere udvidelser (6)		

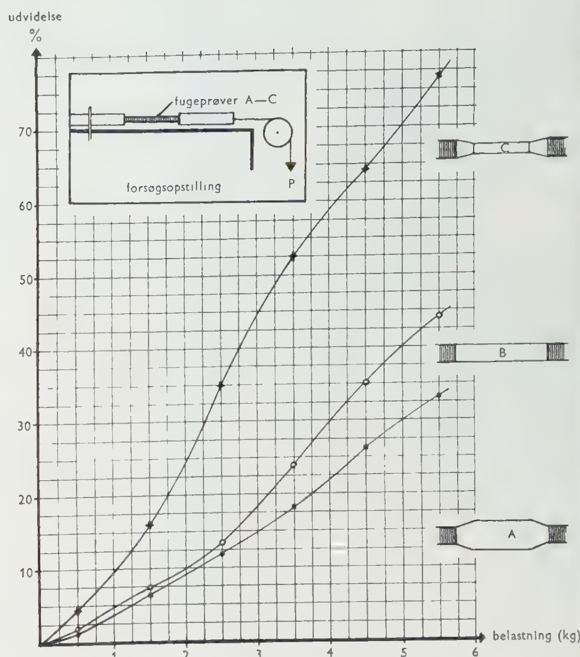

klinker og fliser

til foyer'er og vestibuler

SKEMA 2

Det må straks understreges, at alle oplysninger i det følgende med undtagelse af sidste afsnit, udelukkende behandler problemet dilatationsfuger, d. v. s. fuger, hvor fugemassen ikke er placeret mellem to fast forbundne bygningselementer, men hvor fugemassen, for at kunne opfylde sin tætningsfunktion, må følge de bevægelser, som forekommer mellem frit bevægelige konstruktionselementer.

Temperaturpåvirkninger af bygningselementer

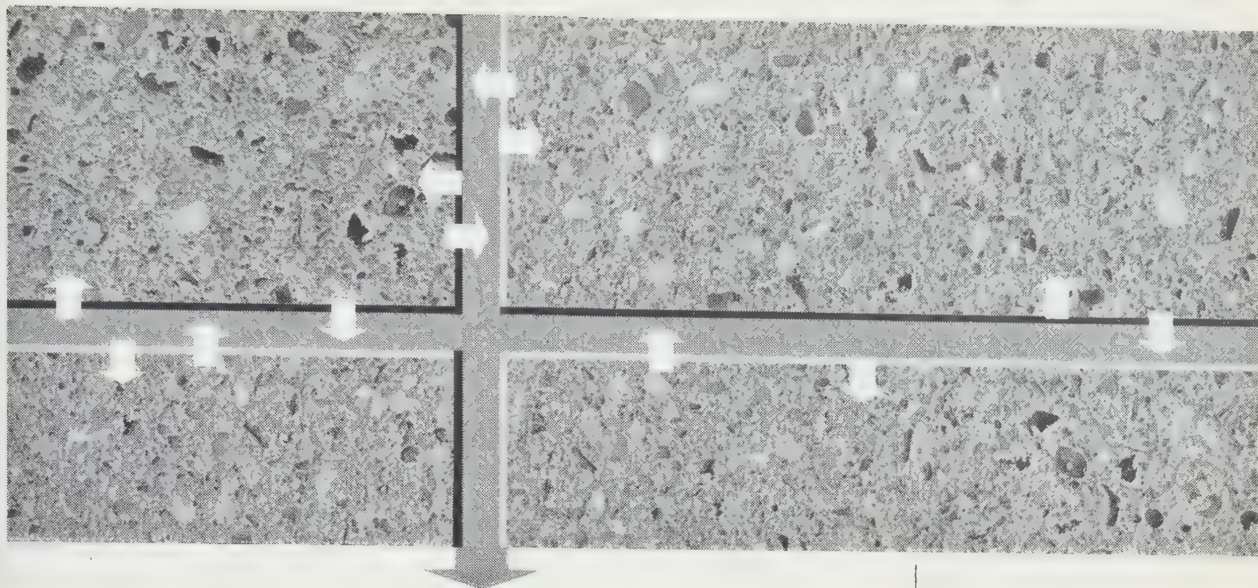
Alle fuger mellem spændingsfrit fastgjorte bygningselementer er som bekendt udsat for visse størrelsesforandringer som følge af sammentrækning og ekspansion ved temperaturforandring. Denne størrelsesforandring beror først og fremmest på følgende tre faktorer:

1. Temperaturforskel
2. Bygningselementernes materialetype
3. Størrelsen af bygningselementerne.

For at illustrere de forekommende bevægelsers størrelsesorden vises i følgende tabel udvidelsen (i mm) af forskellige materialer beregnet pr. m ved 100° C temperaturforskel.

Materiale	*Udvidelse*	*Materiale*	*Udvidelse*
Aluminium	2,4	Messing	1,8
Beton	1,3–1,6	Akrylplast	1,2–1,5
Bly	2,9	Porcelæn	0,3–0,4
Glas	0,4–1,2	Stål	1,2
Støbejern	1,1	Træ	0,3–0,5
Kobber	1,7	Zink	1,7

Tabellen giver et temmelig realistisk billede af de forekommende fugebevægelser, idet en temperaturforskel på 100° C er sandsynlig, og bygningselemen-

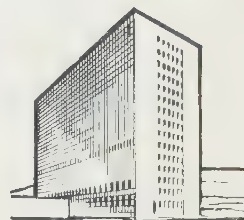

BYGNINGSELEMENTER
kan give ændringer i fugebredden
på op til 9-10 mm,
derfor skal fugemassen være

BOSTIK VULKSEAL

Dilatationsfuger kræver ikke alene en plastisk fugemasse, men en fugemasse, der samtidig er fuldt elastisk, d. v. s. altid har sin oprindelige form, når fugen har sin oprindelige bredde, uanset hvor mange ændringer i fugens bredde temperatursvingninger frembringer.
Samtidig må vedhæftningen på fugens sider være større end deformationsmodstanden i fugemassen.
Ovennævnte egenskaber må gælde ved alle i praksis forekommende temperaturer.

BOSTIK VULKSEAL har disse egenskaber og da denne selvvulkaniserende, kunstgummibaserede fugemasse har næsten ubegrænset holdbarhed under påvirkning af klimatiske forhold, „tidens tand", vanddamp, ozon og andre forekommende kemikalier, er BOSTIK VULKSEAL løsningen på utraditionelt byggeris tætningsproblemer.

Malmværkernes kontorbygning i Kiruna. Tættet med BOSTIK VULKSEAL

Folksambygningen i Stockholm. Tættet med BOSTIK VULKSEAL

„Sct. Jörgensplats" i Hälsingborg. Tættet med BOSTIK VULKSEAL

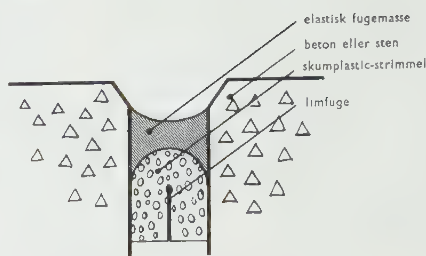
ET BBC PRODUKT

VULKSEAL på [illegible]

A/S UNITED SHOE MACHINERY COMPANY, SKOVLUNDEVEJ 51, HERLEV, TLF. 94 54 00

SKEMA 3

Rigtig tætning af dilatationsfuge

terne ofte overskrider 1 m's længde. I Sverige arbejder vi med betonkonstruktioner på op til 6 m's længde, og ifølge tabellen betyder dette en fugebevægelse på ca. 9 mm.

Fugebevægelsens absolutte størrelse får dog først sin rette betydning, når man sætter fugens størrelse i relation til den. Denne relation angiver med andre ord den procentuelle formændring, som massen må kunne tåle for at opfylde sin tætningsfunktion. Det er i denne forbindelse yderst vigtigt at huske, at formændringen ikke bare sker en enkelt gang men eventuelt gentages mange gange på et døgn ved temperatursvingninger på grund af såvel stadig skiftende vejrlig som af temperaturforskellen mellem dag og nat.

Krav til fugemassen

Omstående tabel og forklaring gør det muligt for os at opstille grundregler for egenskaben, der må kræves af en fugemasse, som skal benyttes til fugning mellem bygningselementer i utraditionelt byggeri. Kravene kan fastsættes som følger:

1. Alle formændringer af fugemassen må være reversible, d. v. s., at når fugen har sin oprindelige størrelse, må fugemassen ligeledes have sin oprindelige form.
2. Fugemassens vedhæftning mod fugesiderne må være stærkere end deformeringsmodstanden ved alle forekommende formændringer.
3. De under punkt 1 og 2 nævnte grundegenskaber må gælde ved alle i fugen forekommende temperaturer.

På basis af disse grundregler kan man danne sig en klar opfattelse af de specielle egenskaber og den konstruktive udformning, fugen må have.

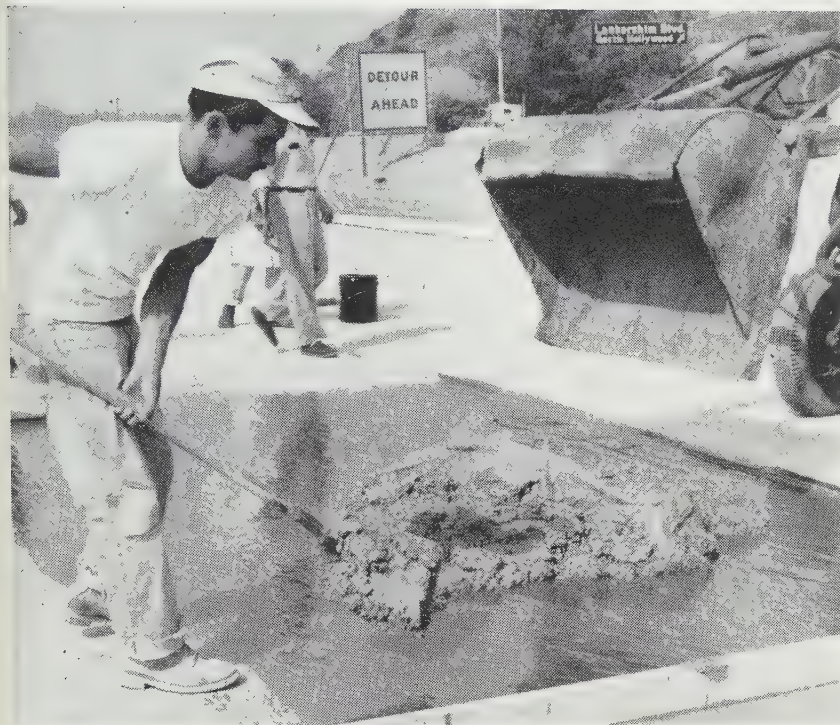
ad punkt 1. – Reversibilitet af formændringen

Kravet til fugemassens reversibilitet afgør i princippet spørgsmålet om plasticitet eller elasticitet. Plasticitet er udtrykket for en irreversibel formændring, medens elasticitet betyder, at formændringen er reversibel. På billede 1 viser vi fugebevægelsesfunktionen af forskellige typer fugemasse med særlig hensyntagen til forskellen mellem en elastisk og en plastisk fugemasse. Følger man funktionen af den elastiske type (A), ser man, at fugemassen selv efter mange fugebevægelser altid går tilbage til sin oprindelige form og derved opfylder kravene om reversibilitet. En pla-

A-B SVENSK BLACKING INDUSTRI A-B ØREBRO
i samarbejde med
Coat Pro-Seal & Mfg. Co – Los Angeles, U.S.A.
præsenterer

Kemisk hjælpemiddel for

BETONKONSTRUKTIONER

Pro-Seal

Tætningsmiddel
baseret på polysulfider (thiokol)

EPOWELD

Betonlægning og Slidlag
baseret på epoxihartser

Brobond

Udspartlingsmasse
baseret på polykloropren (Neopren)

For højelastisk ældningsbestandig tætning i expansionsfuger i almindelighed, og indenfor elementbyggeri – mellem beton-beton, beton og metal, metal og træ, metal og glas etc.

PRO-SEAL CGC
PRO-SEAL EJS

For industrigulve med stor slidtage.
For glatte kørebaner og beskyttelsesbelægning mod frostangreb og vægkemikalier.
Som slidtage og kemikalieresistens.

EPOWELD
EPOXICRETE

For vandfast elastisk udspartling af betongulve, før gulvbelægning.
For enklere betonlægning.
Krympefrihed i alle tykkelser.

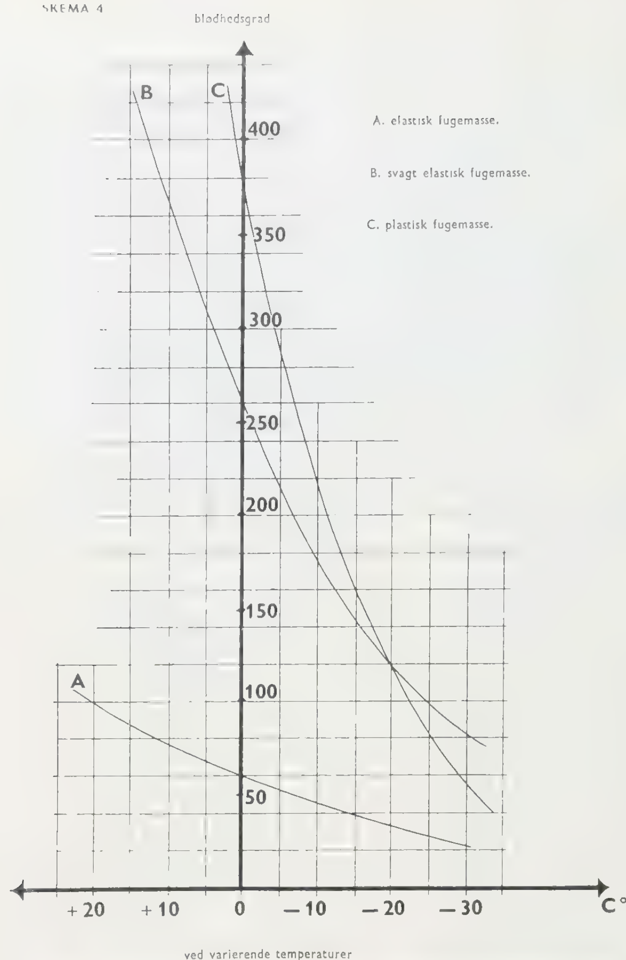
BROBOND - B
BROBOND - C

A-B SVENSK BLACKING INDUSTRI – HOVEDKONTOR, ØREBRO

Datterselskab
A/S Cementex
Ellegårdsvej 78, Gentofte, Sø 9513

Generalrepræsentant
Christensen & Jensen
Specialforretning for Bygningsmaterialer
Rådhuspladsen 4, MI 7383

SKEMA 4

stisk (B) fugemasse mister derimod allerede under den første bevægelsescyklus sin oprindelige form og danner rynker på overfladen, når fugen atter mindskes efter en forudgående sammentrækning af elementerne. Allerede næste åbning bliver kritisk, da den kraft, som udøves på fugemassen ved åbningen medfører, at deformeringen begrænses til det svageste punkt i fugemassen og øger rynkedannelsen betydeligt ved tilbagegangen. Dette medfører efterhånden brud i fugemassen.

Forholdet bliver betydeligt forværret ved fugebevægelser i streng kulde, da viskositeten og dermed deformeringsmodstanden stiger, således at der kan indtræffe brud i fugen allerede ved første fugebevægelse. (I denne forbindelse må man bemærke, at de største fugebevægelser indtræffer netop ved streng kulde, d. v. s., at fugemassens egenskaber forringes, netop når de største krav stilles til den).

ad punkt 2. – Den konstruktive udformning af fugen

Kravet om, at vedheftningen skal være større end deformeringsmodstanden, er et spørgsmål om fugemassens konstruktive udformning. Vi har gennemført en del forsøg med forskellige konstruktionsformer for fugerne for at undersøge, hvilken konstruktion der bedst opfylder ovenstående krav. Billede 2 viser et diagram, hvor 3 forskellige fugeformninger sættes i relation til hinanden. Målværdierne viser fugens ud-

VINYL-ASBEST + KORK

TARKETT vinyl-asbest med kork. Kantinen, Sydjysk Fjerkræslagteri i Vamdrup. Arkitekt Axel Popp Andersen, M. D. A., Christiansfeld.

– det dobbelte gulv med skjult isolering mod trin-støj . . . !

Svensk TARKETT vinyl-asbest med kork, det eneste plasticgulv med korkunderlag, forener Vinyl-asbestens porefri, slidstærke overflade med korkens trinstøj isolerende og elastiske egenskaber. Samtidig sparer korken extra isolering mellem gulvflade og belægning.

TARKETT leveres i skønne, lysægte farver.

TARKETT programmet omfatter:

TARKETT vinyl 2,5 og 1,5 mm.

TARKETT vinyl asbest 2 og 1,5 mm.

TARKETT vinyl-asbest 2 mm plus kork.

TARKETT ultra-vinyl 2,5 mm.

TARKETT er overlegen kvalitet - heltigennem.

Styrke og skønhed i kvadrat

TARKETT

VINYL-ASBEST GULV

Forhandles af:

København - Firma Ingemann og Brink, C. 9886 - A/S B. Volmer Jensen, DA 7300 - Firma P. Monberg, C. 2787.

Haderslev - Firma N. Jürgensen, tlf. 2 28 50.

Holbæk - A/S Hotaco, tlf. 1213.

Odense - Firma P. Schwartz-Sørensen & Co. tlf. 11 93 33.

Randers - Firma Erik K. Eriksen, tlf. 3225.

LIMHAMNS PLASTINDUSTRI AB MALMÖ

videlse i forhold til belastningen. Resultatet af disse undersøgelser blev, at en form, hvor tykkelsen af fugemassen aftager mod midten, giver den bedste effekt, d. v. s. lavere deformeringsmodstand og forholdsvis højere vedhæftning på fugens sider.

En egnet fugekonstruktion vises i billede 3. Den afrundede inderside opnår man f. eks. ved at bukke og eventuelt sammenlime et skumplastbånd på midten og presse det ind i fugen, således at den runde bøjning ligger yderst. Den ydre runding opnås ved anvendelse af en passende ske.

Vi må påpege, at disse principper ikke holder ved plastiske fugemasser, hvor formændringen ved en sådan konstruktion begrænses til den smalleste del af fugen. Dette betyder en mulighed for brud, og derved nedsættes funktionsdueligheden yderligere.

ad punkt 3. – Funktionen ved ekstreme temperaturer

Da de største fugebevægelser sker ved ekstreme temperaturer (høje temperaturer: største kontraktion, lave temperaturer: største ekspansion af fugen), er det absolut nødvendigt, at fugemassen kan opfylde de under punkt 1 og 2 nævnte krav, selv ved ekstreme temperaturer. Denne nødvendighed taler ligeledes meget klart for elastiske fugemasser, da plastiske fugemasser ved forskellige temperaturer helt forandrer karakter. Ved lave temperaturer, som indebærer store formændringer, overgår et plastisk materiale gradvis til en sprød, ikke formbar konsistens, d. v. s. at massen ikke har samme tendens til at „flyde". Billede 4 viser i et diagram, at plastiske fugemasser i meget større udstrækning forandrer konsistens end elastiske masser.

Som konklusion kan derfor anføres, at vi er overbevist om, at tætningsmasse for dilatationsfuger må være baseret på et elastisk materiale, som har en meget fin vedhæftning mod fugekanterne samt en lav deformeringsmodstand, d. v. s. er blødt. Disse konstateringer var anledningen til udviklingen af vort produkt Bostik Vulkseal, som ikke blot fuldstændigt opfylder de stillede krav, men også giver det bedst tænkelige resultat med hensyn til bestandighed mod klimapåvirkninger, „tidens tand", vand, vanddamp, ozon og andre i praksis forekommende kemikalier.

Er de plastiske fugemasser dermed erklæret uanvendelige?

Til slut skal endnu engang fremhæves, at disse foregående betragtninger kun vedrørte fuger med bevægelser i, d. v. s. fuger der dannes mellem to bygningselementers kanter. Tætningsmassen i en sådan fuge bliver altså udsat for direkte trækninger, hvis fugen åbner sig.

Gælder det derimod fuger, hvori ingen eller kun meget små udvidelser og sammentrækninger sker, som f. eks. mellem små façadefliser og lignende, hvor man vil hindre, at vand trænger bag fliserne og eventuelt

(Teksten forsættes side A 50)

Arne Jacobsen: Konkurrenceprojekt til skole i Rødovre. Legeplads

Indbudt projekt-konkurrence om en skole i Rødovre

Der har været afholdt indbudt konkurrence om projekt til en skole i Rødovre. Deltagerne var arkitekterne Arne Jacobsen, Hans Hartvig Skaarup og Jens Marius Jespersen, Find og Georg Ponsaing samt Gunnar Jensen og Finn Monies. Efter bedømmelsen bemærker dommerkomiteen at alle 4 projekter på udmærket måde har belyst grundens og programmets muligheder og at alle har kvaliteter og ville kunne danne grundlag for projekteringen af gode skoler. Forslaget udarbejdet af Arne Jacobsen udpegedes som det bedste.

Arne Jacobsen: *Konkurrenceprojekt til skole i Rødovre*

Dommerkomiteens bemærkninger

Skolen udmærker sig ved en meget fin og klar hoveddisposition med en god placering af den en-etages skole på grundens nordlige del. Adgangsforholdene er smukt løst med muligheder for adgang både fra nord og syd.

Kommunikationerne er kortest mulige både fra klasserne ud til legepladserne og fra klasserne til fagklasserne, og de veje, som man skal færdes på er rige på oplevelser med udkig til fint formede gårde, de er velbelyste med ovenlys og højtsiddende sidelys. Der er gode forbindelser til gymnastiksale og svømmehal samt til toiletterne. Cykelstalden er opdelt sådan, at den ligger smukt og praktisk ud for de 2 store legepladser. Legesalen er velplaceret såvel med hensyn til skolens interne liv som til brug uden for skoletid. Både normalklasser og særklasser er øst–vest vendte, og klasserummene er godt belyst dels gennem vinduerne i façaden og dels gennem de højtsiddende vinduer.

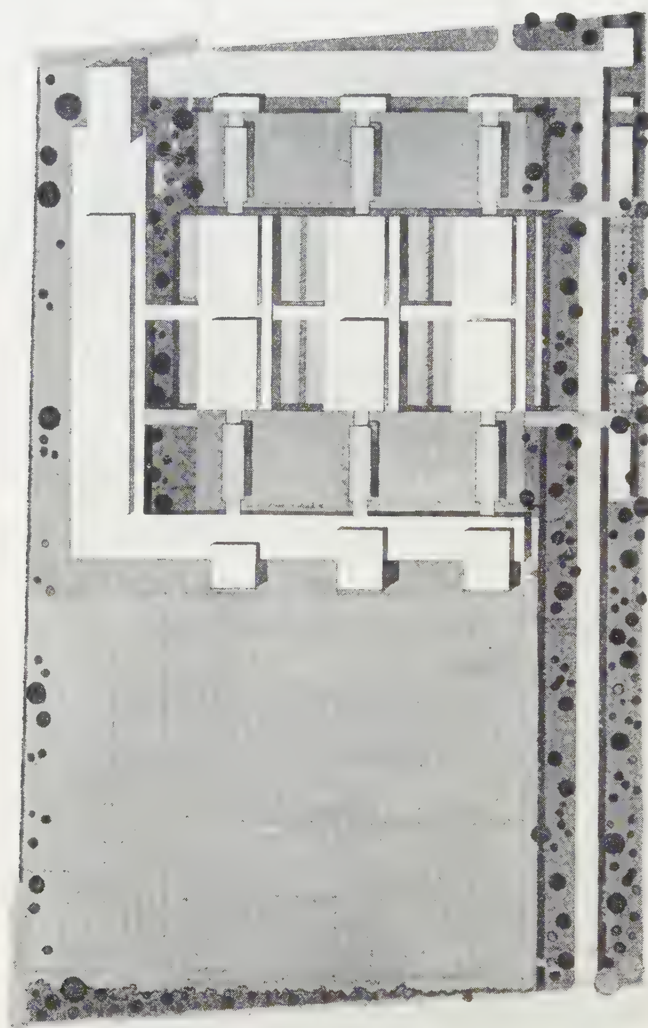
Der er ikke nærmere redegjort for sikringsrummenes udnyttelse og udformning, men disse kunne muligvis tænkes anvendt som hobbyrum og lignende for voksne.

Skolen er bygget over en særpræget konstruktiv idé, som både giver sig udtryk i rummenes udformning og i hele forslagets arkitektur.

Dommerkomiteen har énstemmigt valgt dette projekt til udførelse.

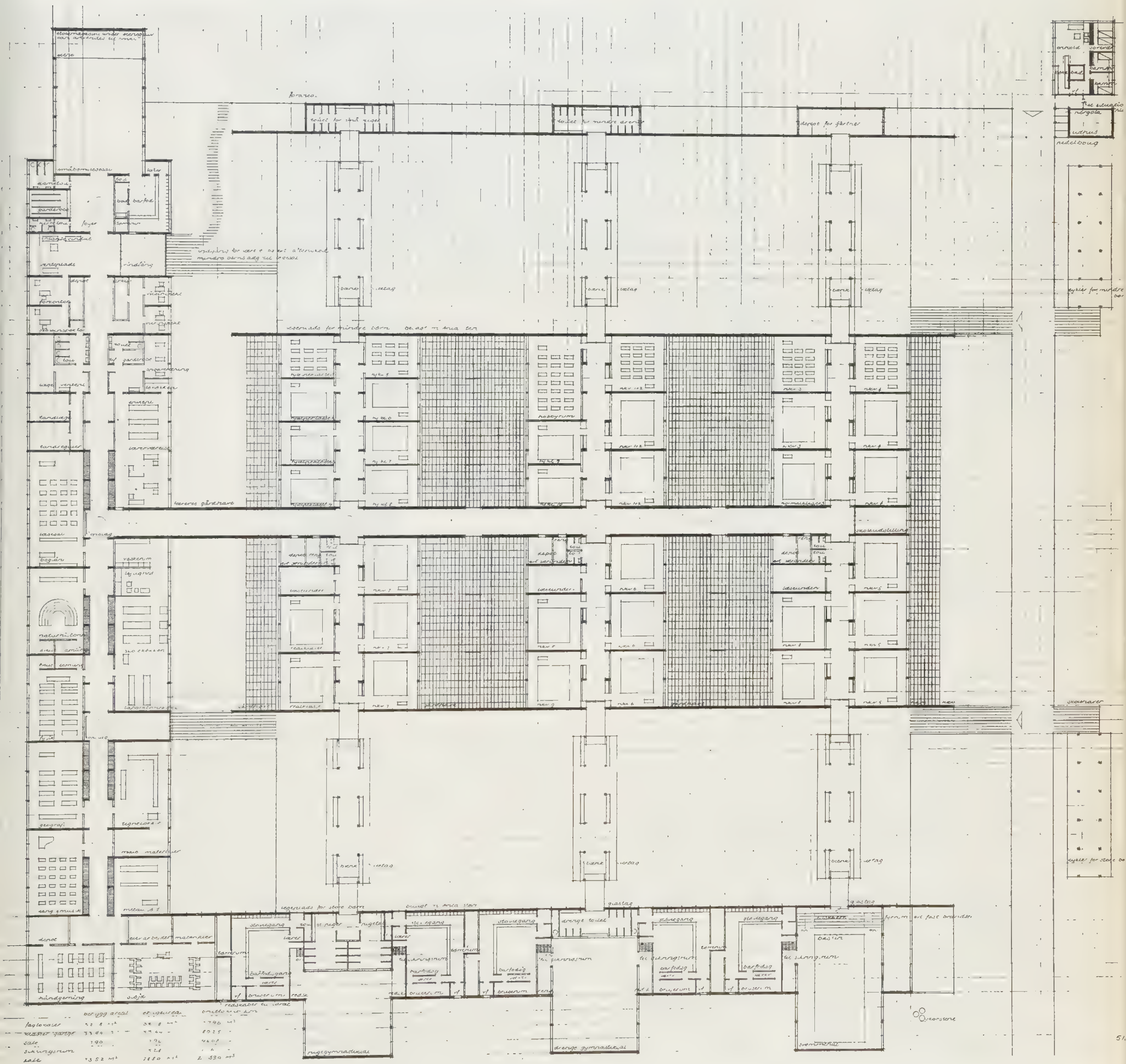

Gårdhave mellem normalklassefløjene

Beliggenhedsplan 1 : 2000

Vestfaçade

Plan 1:800

Façade mod nord, 1 : 800

Beliggenhedsplan 1 : 2000

Hans Hartvig Skaarup og Jens Marius Jespersen: *Konkurrenceprojekt til skole i Rødovre*

Dommerkomiteens bemærkning

Den koncentrerede 2-etages skolebygning omkring 2 grønnegårde er placeret midt på grunden med legepladser mod vest, sportspladser mod nord og det ikke udnyttede grønne areal mod øst og syd. Det virker ikke overbevisende, at forfatteren har beskåret arealet med rækkehuse mod nord. Projektet udmærker sig ved gode adgangsforhold med velbeliggende pedelbolig og legesal. Relationen imellem den meget lange og stive gymnastiksalsfløj og de øvrige bygninger virker svag. Projektet har en klar og fornuftig hoveddisposition, men har ikke ved nærmere betragtning fundet en afklaret planmæssig og arkitektonisk udformning. De 8 m dybe normalklasser er underbelyste.

Stue- og etageplan 1:800

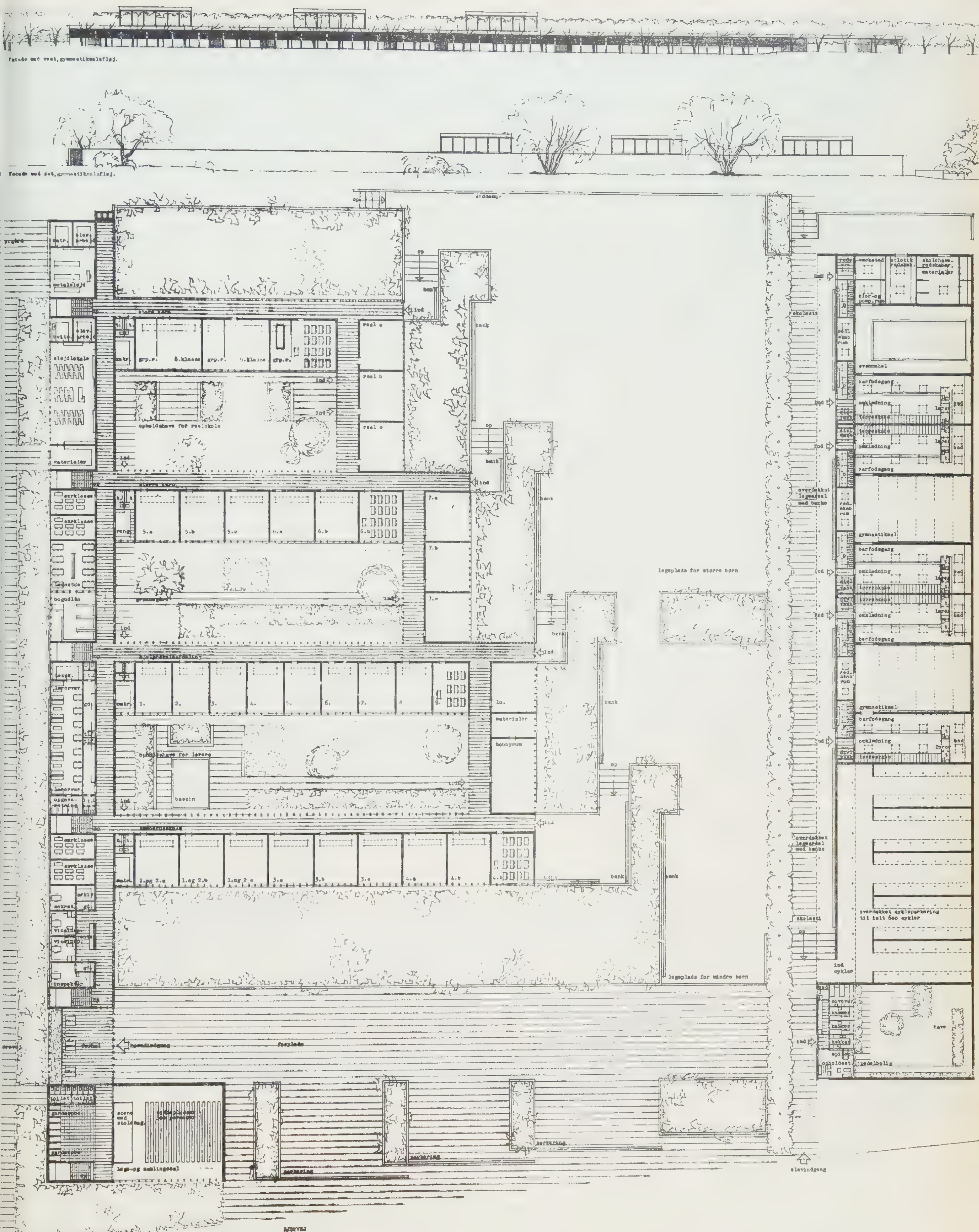
Skolen set fra legepladsen

Gunnar Jensen og Finn Monies: *Konkurrenceprojekt til skole i Rødovre*

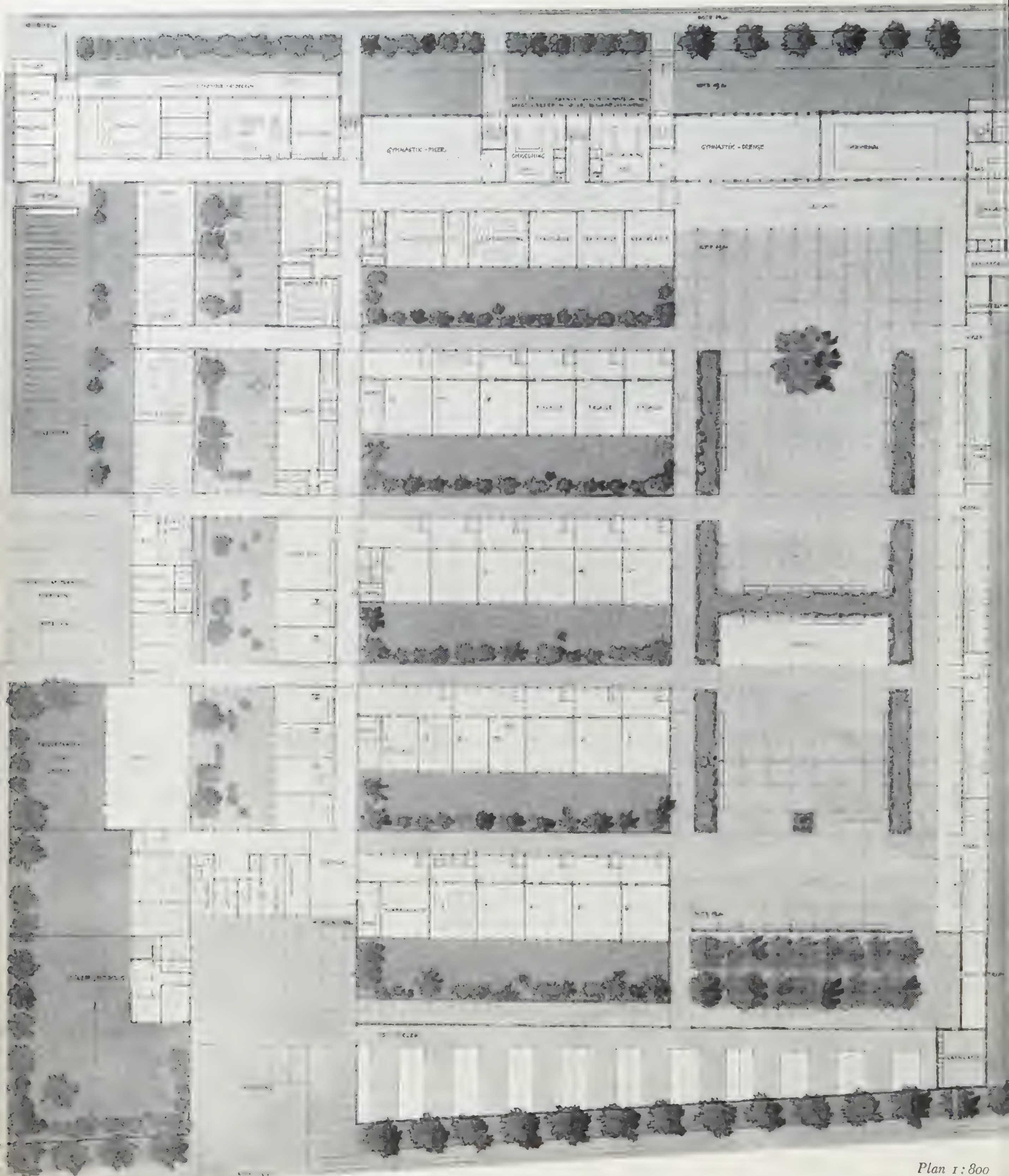
Dommerkomiteens bemærkninger

Forslaget har en meget klar og smuk hoveddisposition med gode adgangsforhold fra såvel syd som nord. Planens hoveddisposition har meget fine relationer mellem legeplads og de sydvendte normalklasser, ligesom de 3 grønnegårde er smukt formede. Mindre overbevisende er den 2-etages fagklassefløj tæt placeret op mod Mollerupvejs rækkehushaver. Den meget lange og smalle korridor i stueetagen afviger fra normalklassernes venlige miljø. Normalklassernes udformning med lysrenden i klassens bagside anses for mindre heldig. Sikringsrummets anvendelse til spiserum vil ikke kunne godkendes efter gældende regulativer. Projektet har fine arkitektoniske kvaliteter, men man savner en samhørighed mellem den levende og smukt formede normalklasseafdeling og de stive blokke mod øst og vest.

Beliggenhedsplan 1 : 2000

Plan og façader 1:800

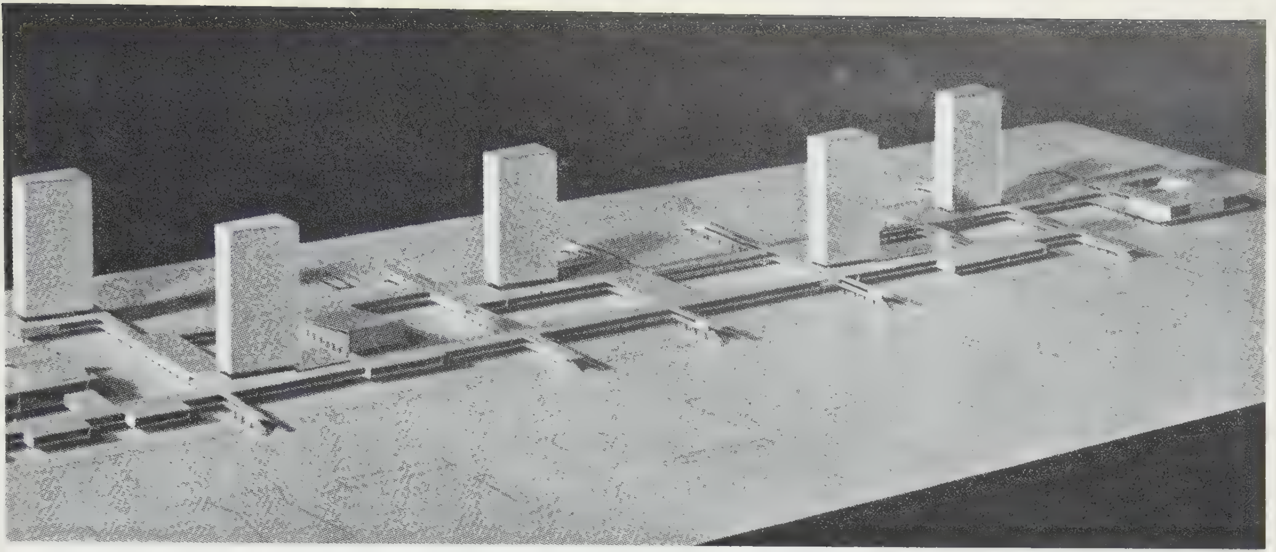

Plan 1 : 800

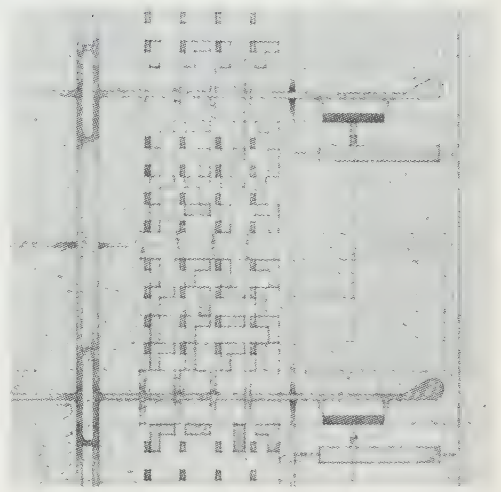
Find og Georg Ponsaing: *Konkurrenceprojekt til skole i Rødovre*

Dommerkomiteens bemærkninger

Skolekomplekset ligger på grundens sydlige del, og der er en pæn disposition i de sydvendte normalklasser og de vestvendte fagklasser omkring nogle gårdrum og med god relation mellem legepladser og normalklasser. Tilslutningen af gymnastiksalsbygninger og andre sidefløje gør komplekset mindre overskueligt, og den planmæssige og arkitektoniske detailudformning er mindre afklaret, ligesom de grønne arealer er stærkt opdelt på uheldig måde. Forfatterens idé med at knytte et grupperum til hver normalklasse virker i denne udformning mindre overbevisende, idet grupperummene i realiteten kommer til at fungere som garderobe og gennemgangsrum for lærere.

Die Stadt von Morgen behandler både storbyens centrale problemer og boligkvarterets problemer, som man navnlig finder det i byernes yderkvarterer. Det her viste modelbillede er karakteristisk for de nye idealer for byfornyelse. Det er et forslag til genopbygningen af Friedrichstrasse i Østberlin, tegnet af vesttyske arkitekter. De høje blokke er kontorer, de lave butikker. Området er et trafikfrit fodgængerreservat med nærliggende store parkeringspladser og iøvrigt velbetjent med u-banestationer

Detalje af boligkvarter med gårdhuse af varierende størrelse. Vejnettet er stærkt differentieret. Hvert hus har garage. Separeringen af fodgængere og kørende trafik er et fælles træk i tidssvarende planlægning overalt i verden i dag

Byen af i morgen

Karl Otto: Die Stadt von Morgen. Verlag Gebr. Mann, Berlin 1959. 191 sider, ill. Pris D.M. 19.80.

En af de fængslende oplevelser på Interbau i Berlin 1957 var særudstillingen Die Stadt von Morgen. Det var de færreste besøgende langvejsfra, der havde tid til den fordybelse en byplanudstilling kræver. Man måtte nøjes med fornemmelsen af, at der her var samlet et materiale, der lovede godt for tysk byplanlægnings fremtid – og så iøvrigt ærgre sig over, at der ikke fandtes en publikation om udstillingen.

Nu har udstillingens arkitekt, professor Karl Otto udsendt en bog, der bygger på udstillingens materiale. I indledningen gennemgås de funktionskrav, der må stilles til en moderne by, og det er selvfølgelig ikke mindst de trafikale krav, der behandles. Heller ikke en skematisk konstruktion af fremtidens idealby savnes.

Det karakteristiske træk i idealbyen er bebyggelsens gruppering i overskuelige enheder, delt af grønne bælter, der leder til større friarealer og fritliggende institutioner, f. eks. skoler. Vejnettet er differentieret, veje af en højere orden er façadeløse, og kørende og gående trafik er separeret. Der er rigeligt med parkeringsarealer.

Alle disse træk genfindes i de eksempler på idealbyer, der fylder sidste halvdel af bogen. Der findes 12 sådanne eksempler, fortrinsvis udarbejdet af tyske planlæggere. Alle indeholder de interessant stof ikke mindst med hensyn til byplandetaljen. Gårdhuset som byboligtype går igen i flere af forslagene. Især den kvadratiske grund med to sider bebygget og to sider udført som hegn eller mur nyder stor yndest. Det er en type med fortræffelige bybygningsegenskaber, arealøkonomisk og let at kombinere.

I professor Wels Eberts forslag til en ny bydel i en hovedstad, i den svenske arkitekt Fred Forbats forslag til en forstad og i den østrigske arkitekt, professor Rainers forslag til en forstad til Wien er typen anvendt på en overordentlig interessant måde. Der er iøvrigt andre lighedstræk i disse forslag, som viser internationalismen i moderne bybygningsprincipper.

Det er en yderst inspirerende bog for enhver planlægger og arkitekt med interesse for bebyggelsesplaner.

s.

Forslag udført af boligkonsulent Alice Beckman. Tildelt 1. præmie

Konkurrence om porcelænsservicer

I efteråret 1959 afholdt Porcelænsfabrikken Danmark i samarbejde med Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk en konkurrence om forslag til porcelænsservicer. Vi viser her nogle af de præmierede forslag og gengiver dommerkomiteens bemærkninger.

Dommerkomiteens bemærkninger

Tilslutningen til konkurrencen om nye porcelænsservicer har været meget stor, idet der ialt indkom 91 forslag, hvor der i hvert enkelt forslag var tegnet udkast til de i programmet krævede 12 servicedele.

Herudover havde adskillige konkurrencedeltagere udformet alternative forslag samt suppleret servicerne med yderligere dele, som de pågældende forslagsstillere fandt dækkede behov, der var i overensstemmelse med nutidens måltidsvaner. Adskillige forslag var ledsaget af modeller i gips eller ler. Konkurrencematerialet var således meget stort, men var tillige i kvalitet og karakter ret uensartet sammensat. Som en positiv tendens kunne spores stærke bestræbelser i adskillige forslag på at forenkle og forandre den traditionelle servicesammensætning. Flere forslagsstillere lagde vægt på, at servicet burde udformes, så det let kunne suppleres med gryder eller ildfaste tilberedningsskåle, uden at måltidsopdækningen ville blive for uensartet sammensat ved de forskellige materialer og former, der fremkommer når man i højere grad går over til at anvende redskaber og tilberedningsskåle fra køkkenet og som direkte sættes ind på bordet. Herudfra var fremkommet adskillige interessante forslag.

Derimod viste det sig, at konkurrencen gav meget lidt nyt med hensyn til dekorerede servicer. Der var en udpræget tendens til at undgå en egentlig dekoration og i stedet for enten holde servicet helt hvidt eller i hvidt i samspil med en enkelt farve, der i så fald kom til at præge servicet. Flere talentfulde forslag, hvor der på smuk måde var arbejdet med dekoration var desværre baseret på en keramisk virkning, som ikke ville kunne overføres til porcelænsdekorationen uden at tabe sin karakter. Flere forslag, som i keramisk og æstetisk henseende havde gode kvaliteter kom ikke i betragtning ved præmietildelingen på grund af dette forhold, idet der her var lagt for lidt vægt på de mere begrænsede muligheder, som en industriel porcelænsproduktion giver.

Ved gennemgangen af det meget store materiale udskiltes efterhånden 29 forslag, hvor helheden eller detaillerne fandtes at være

Forslag til lågfad og kande udført af boligkonsulenterne Marianne Lyager og Knud Vodder. Tildelt 2. præmie

Modeller udført af arkitekterne Grethe Meyer og Ibi Trier Mørch. Tildelt en af de tre 3. præmier

af interesse. Heriblandt var der særlig 5 forslag, som samlede interesse i dommerkomiteen. Der opnåedes ikke enighed blandt dommerne, men ved afstemningen fremkom der følgende resultater:

1. præmien på 7.500 kr. tildeltes forslag nr. 13423, der var udformet af boligkonsulent *Alice Beckman.* Dette forslag fremhæves som et godt brugsservice med en tiltalende og robust formgivning, hvor de enkelte dele på udmærket måde supplerer hinanden samtidig med, at der er gennemført en klar forenkling i servicesammensætningen, og således at stellet egner sig til en successiv supplering efter forskellige behov. Af detailler kan navnlig fremhæves det store lågfag, der er udformet som en dyb gryde med en løs gennembrudt indsats, der er beregnet til grøntsager. Såvel kander med hank som skåle og stabelbare kopper har smukke proportioner. Noget mindre selvstændigt forekommer udformningen af mælkekande og flødekande med propper.

2. præmien på 3.000 kr. tildeltes forslag nr. 13127, der var udformet af boligkonsulent *Marianne Lyager* og boligkonsulent *Knud Vodder.* Forslaget fremhæves for sin i keramisk henseende fine og karakterfulde udformning. Især fremhæves detailler som kanden og lågfadene. Derimod finder man, at tallerkenerne er mindre vellykkede, og at sauceskålenes udformning må ændres af produktionsmæssige hensyn.

Herudover blev uddelt *tre 3. præmier af 1.000 kr.* til følgende:

Forslag nr. 71579 udformet af arkitekterne *Grethe Meyer* og *Ibi Trier Mørch.* Forslaget fremhæves for den systematiske, grundige og idérige gennemarbejdning med hensyntagen til en række vigtige brugsmæssige funktioner, der får indflydelse på servicets udformning. I forslaget er der særlig taget hensyn til stablingsmuligheder, let ind- og udbæring af servicet, hvor størrelsesforhold af serveringsfade og pålægsasietter er udformet, så de kan stå oven på hinanden ved ind- og udbæringer, og hvor brugte tallerkener kan stables uden at undersiden står ned i sovsen på den underliggende. De dobbelte hanke på lågfade og kander, der skal gøre det lettere at række serveringsdelene ved bordet er i brugsmæssig henseende en interessant idé, selv om den i nogle tilfælde synes at komplicere kandernes form, ligesom de således tilføjede opretstående faste porcelænshanke forekommer at være ret udsatte punkter ved opvasken. Samtidig med de funktionelle kvaliteter viser forslaget tillige kendskab og evne for tilrettelægning for en industriel produktion.

Forslag nr. 31857 udformet af arkitekterne *Elisabeth* og *Søren Sass.* Forslaget er præmieret som et smukt og roligt ensartet stel med stærk forenkling af servicedelene. De skarpe kanter ved tallerkener og skåle er i æstetisk henseende karakterfulde men vil være sårbare i brug.

Forslag nr. 19272 udformet af arkitekt *V. Wismar Vestergaard.* Forslaget fremhæves for sin gode helhedsvirkning og for sin udprægede porcelænskarakter. Enkelte detailler som hanke på kander og greb på låg forekommer mindre overbevisende, ligesom det store lågfad må ændres noget af produktionsmæssige grunde.

Desuden uddeltes *tre 4. præmier af 500 kr.* til følgende:

Forslag nr. 63785 udformet af arkitekt *Verner Panton.* Forslaget er udført i en markant og karakteristisk men også noget skematisk formgivning, og med gode proportioner på de enkelte servicedele. Dog finder man ikke, at de viste tallerkener i brugsmæssig og produktionsmæssig henseende er anvendelige.

Forslag nr. 17375 udformet af arkitekterne *Inge* og *Jørgen Vesterholt.* Forslaget fremhæves på grund af de gode, stabelbare krukker og asietter.

Forslag nr. 22536 udformet af arkitekt *Ole Jung.* Forslaget er blevet præmieret på grund af det velformede sæt med flødekande og sukkerskål.

Noter

Bryggeriet Stjernens studiefond

Når der i foråret 1960 foretages uddeling fra Bryggeriet Stjernens studiefond, er det 12. gang, der foretages fordeling af midler fra fonden. Fondens første uddeling fandt sted i 1949 og der er hvert år siden sket uddelinger, således at det samlede beløb, som er uddelt, nu er på ca. 750.000 kroner. I 1960 vil der blive uddelt 65–70.000 kroner.

Bryggeriet Stjernens Studiefond har til formål, fortrinsvis som rentefrie lån, at yde støtte til unge kvinder og mænd, der søger videre uddannelse af faglig karakter, eller som skal fuldføre deres akademiske studier.

Lånebegæringer til den forestående uddeling kan rekvireres fra fondens kontor, Dronning Olgas Vej 61, København F, indtil den 1. februar, og begæringerne må være tilbagesendt inden udgangen af februar måned.

C.I.B.s ny ledelse

International Council for Building Research, Studies and Documentation (C.I.B.), der er en international organisation, hvori byggeforskningsinstitutter og eksperter fra de fleste europæiske lande og en del lande uden for Europa er repræsenteret, har valgt en ny ledelse. Som præsident valgtes Dr. F. M. Lea, der er leder af British Building Research Station, til vicepræcident valgtes professor V. I. Ovsyankin, Moskva og lederen af Bouwcentrum Rotterdam, J. van Ettinger valgtes til kasserer. Ledelsens øvrige medlemmer er: Philip Arctander, København, G. Blachére, Paris, G. Ciribini, Milano, J. Gorynski, Warsawa, R. Legget, Ottawa, W. Triebel, Hannover, L. de Vestel, Bruxelles. Yderligere vil en amerikansk repræsentant blive tilsluttet ledelsen, når et forskningsinstitut i U.S.A. i nær fremtid bliver medlem af organisationen.

Nordisk Export-varemesse i Hamburg

I tiden fra 31. januar til 7. februar vil der i Hamburg blive afholdt en nordisk exportvaremesse i udstillingsanlægget Planten un Blomen, Am Dammtor. Messen arrangeres af den nordiske industri for varme, ventilation, isolation og sanitet som led i et exportfremstød på det tyske marked. Nærmere oplysninger kan fås hos Nordisk Messe Bureau, Bødtchersvej 6, Odense.

Engelsk hædersbevisning til Hans J. Wegner

Det ansete britiske selskab, Royal Society of Arts, har tildelt arkitekt Hans J. Wegner en hædersbevisning i form af et *Diploma of the Distinction of The Royal Designer for Industry.*

Teknisk Skoles prisopgaver for kunsthåndværkere

Udvalget for Teknisk Skoles prisopgaver for kunsthåndværkere har i samråd med laugene m. fl. stillet en række opgaver for unge kunsthåndværkere. Tegninger og forslag modtages til foreløbig bedømmelse indtil 30. januar, medens fristen for indsendelse af færdige arbejder er fastsat til den 30. april 1960. Der er prisopgaver for trædrejere, snedkere, møbelpolstrere, stål- og sølvgravører, guld- og sølvsmede, ciceløror, malere, reklametegnere, bogbindere, keramikere, vævere, stoftrykkere, modetegnere og syteknikere samt broderi.

Den ny husassistent var ikke fejlfri

I referatet i *Arkitekten nr. 1* af festen i Røde Kro med opførelsen af „Den ny husassistent" havde der desværre indsneget sig et par fejl. Sophus Berendsens legat blev tildelt arkitekt Flemming Jørgensen, og ikke som meddelt Flemming Nielsen. Videre fremgik det af omtalen, at Habakuks fællessang blev bragt andetsteds i samme nummer af *Arkitekten.* Den kommer først i dette nummer, nærmere betegnet på side A 58. Vi beklager meget og beder om tilgivelse.

Sadelmager- og Tapetsererlaugets møbelkonkurrence

I den møbelkonkurrence, som Sadelmager- og Tapetsererlauget afholder i forbindelse med laugets 500 års jubilæumsudstilling, har dommerkomiteen udtaget en række forslag til udførelse og videre bedømmelse på udstillingen. Det drejer sig om forslag af Helge Brandt, Palle Clemmensen, Andreas Hansen, A. Wahl Iversen, Erling Jessen, Tore Krafft, Aage Herman Olsen, Inge og Jørgen Vesterholt og Steen Østergaard. Jubilæumsudstillingen afholdes i Odd-Fellow Palæet i København i tiden fra 28. februar til 8. marts 1960.

Boligbyggeriet i Europa

I første halvdel af 1959 skete der en forøgelse af boligbyggeriet i de fleste europæiske lande fremgår det af en rapport fra de Forenede Nationers økonomiske kommission for Europa ECE. Med hensyn til antallet af fuldførte boliger er der i første halvdel af 1959 i forhold til samme periode i 1958 sket en forøgelse i Danmark, Frankrig, Italien, Spanien, Sverige, Schweiz og Vesttyskland, samt i Tjekoslovakiet og Ungarn. I Finland, Irland, Norge og England var tallet nogenlunde det samme, medens det var lavere i Holland. Med hensyn til antallet af påbegyndte boliger er der i næsten alle lande sket en forøgelse. Navnlig i Tjekoslovakiet er forøgelsen af antallet af påbegyndte boliger i den nævnte periode meget væsentlig. Med hensyn til beskæftigelsen i byggefagene er der også sket en betydelig forbedring, idet de fleste lande har flere beskæftigede i første halvdel af 1959 end i samme periode i 1958. Undtaget herfra er kun Belgien og Frankrig, der har mindre beskæftigelse og England, hvor der ikke er nogen mærkbar forandring.

Boligbyggeriet september 1959

Hovedstadsområdet samt 5 provinsbyer og disses forstæder	Antal lejligheder			
	Aug. 1958	Sept. 1958	Aug. 1959	Sept. 1959
Byggetilladelse givet i løbet af måneden	721	1 161	1 552	1 326
Byggetilladelse ved månedens slutning	3 324	3 113	4 151	3 586
Påbegyndt i løbet af måneden	707	1 363	1 956	1 788
Fuldført i løbet af måneden	580	1 168	1 107	1 206
Under udførelse ved månedens slutning	12 869	13 056	15 838	16 414
Beregnede tal for hele landet, excl. egentlige landkommuner				
Under udførelse ved månedens slutning	21 000	21 100	25 700	26 600

Byggeomkostningsindeks oktober 1959

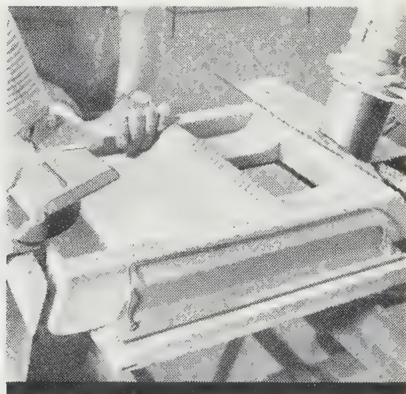
(1955 gnstl. = 100)	1955	1956	1957	1958	1959
Januar	98	102	106	107	106
April	100	103	107	108	108
Juli	100	104	107	107	108
Oktober	101	106	108	107	108
Gnstl. årsindeks	100	104	107	107	
Heraf Materialer	100	104	107	105	
Heraf Arbejdsløn	100	105	108	109	

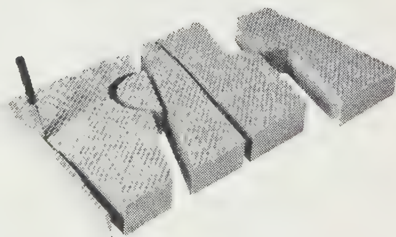
Rockwool passer præcis – efter mål eller som „færdigkonfektion“

Selv hvor „gemytlige former“ stiller ganske særlige krav til skræderens heksekunst, er tøjets dobbelte formål: at klæde og beskytte.

Hvor målene er normale, er færdigkonfektion vor tids billigste løsning på godt og velsiddende tøj.

Rockwool Batts af højisolerende, dansk stenuld, leveres også færdigfremstillet i mål, der passer til normale isoleringsformål, – men også hvor der stilles særlige krav, f. eks. til industriel isolering, er Rockwool Batts at foretrække. Materialet kan tildannes maskinelt eller manuelt, tilskæres og indpasses i en hvilken som helst form uden risiko for skridning eller synkning.

Selv en almindelig kniv er tilstrækkelig, når Rockwool Batts skal tilskæres – efter mål.

isoler med **ROCKWOOL** dansk stenuld

AKTIESELSKABET ROCKWOOL . FREDERIKSBORGGADE 18 . KØBENHAVN K . TLF. C. 9575

forårsager frostsprængninger, kan permaplastisk fugemasse udmærket anvendes.

Helt anderledes stiller sagen sig, når det gælder overlapningsfuger mellem f. eks. korrugerede tag- eller vægplader. I et sådant tilfælde udsættes fugen ikke for udvidelser og sammentrækninger men derimod for sidelæns forskydninger. Her er anvendelse af en vulkaniserende tætningsmasse som Bostik ikke blot unødvendig men mange gange til og med direkte skadelig. Man må nemlig regne med, at fugetykkelsen visse steder kan reduceres til praktisk talt nul, hvor f. eks. korrugerede tagplader hviler på hinanden i overlapninger. Når en sidelæns bevægelse i fugen opstår, vil et tyndt lag af elastisk fugemasse brydes og utæthed i fugen opstå. I dette og lignende tilfælde er en permaplastisk fugemasse som f. eks. Allstik langt at foretrække, idet den uanset alder beholder sin oprindelige smidige konsistens og derved altid arbejder som en slags „smørende tætning", d. v. s. tillader meget stor sidelæns forskydning i selv en tynd fuge, uden at det går ud over tætheden i fugen.

Disse sidste betragtninger viser, at valget af fugemasse må foretages i hvert enkelt tilfælde efter variationerne i fugens form og funktion. Men generelt kan siges, at dilatationsfuger kræver en elastisk fugemasse, medens fuger, hvori ingen eller kun meget små bevægelser forekommer, samt fuger, hvori kun forskydninger forekommer, tættes med permaplastisk tætningsmasse. *A. W.*

Et nyt målesystem for lys

Blandt teknikere i U.S.A. står for tiden en kraftig diskussion om et videnskabeligt undersøgelsesarbejde over lysbehov i forbindelse med udførelse af forskellige typer arbejde. Undersøgelsesarbejdet hævdes af tilhængerne at være et af de vægtigste bidrag i de sidste 30 år til udvikling af belysning, og det er udført af en ung videnskabsmand fra staten Ohio, H. Richard Blackwell, med støtte af belysningsindustrien gennem dennes forskningsinstitut, Illuminating Engineering Research Institute. Undersøgelsens resultater menes at have store muligheder for at påvirke de gældende standards for belysning verden over, hvor hverken videnskabsmænd eller ingeniører synes at have haft mulighed for at opstille éntydige krav til belysning.

Siden 1910 har den stigende fremstilling af el-kraft og den stadige forbedring og de mange nyskabelser af elektriske belysningslegemer muliggjort en 30-dobling af lyskildernes virkningsgrad, men der har stadig været behov for en metode til at måle øjets opfattelsesevne, og herudover et system til at opsamle og vurdere viden om synet.

Resultater af rapporten

Blackwell's rapport beskæftiger sig primært med belysning i forbindelse med forskellige arbejdspræstationer og giver således ikke anvisning på rumbelysning. I almindelighed har rapporten vist, at de fleste opgaver kunne have været udført bedre, mere effek-

tivt, med mere belysning. Der er oversigtsskemaer over 56 forskellige arbejdspræstationer fra skolearbejde til fabriksarbejde, hvoraf kun få har vist sig at kunne udføres med mindre lys. Heri er rapporten på linie med de almindelige lystekniske betragtninger, selvom den altså for visse arbejdsoperationer går ud fra en mindre lysstyrke end den gængse.

Undersøgelserne, der danner grundlag for rapporten, er først og fremmest en kritisk analyse af graden af de vanskeligheder en person står overfor, når han eller hun skal *se*. Fire faktorer påvirker øjets synsmuligheder: genstandens størrelse, kontrastvirkningen mellem genstanden og dens baggrund, den tid genstanden kan betragtes, og dens synlighed, lys eller mørk. For at nå til en målestandard, lod Blackwell disse fire faktorer indgå i undersøgelserne, men udelukkede lysrefleks, som udtryk for uønsket lys.

Hundredtusinder af målinger

Undersøgelsens første skridt bestod i at måle den nøjagtighed, hvormed folk opfatter genstande af forskellige størrelser og med varierende kontrastvirkninger inden for en given, kort tid. Med unge studerende som forsøgsobjekter blev der foretaget hundredtusinder af målinger, og på grundlag heraf fremstilledes en serie kurver, der viser forholdet mellem kontrastvirkning og genstandens klarhed. Disse data, der er samlet gennem flere år, viser mange grader af „Sevanskeligheder" og er rygraden i Blackwell's system.

Det næste skridt i undersøgelsen gik ud på at sammenholde laboratorieresultaterne med praktiske synsopgaver, som for eksempel læsning af en skoleelevs håndskrift eller det at finde en brun plet på et gråt stykke klæde, og til disse praktiske forsøg udviklede Blackwell og hans medarbejdere et optisk instrument, ved hjælp af hvilket forsøgspersonen betragtede en genstand, og hvor en indstilling kunne reducere genstanden til kun lige at kunne ses. På dette trin svarer genstandens synlighed til et af laboratorieresultaterne, for hvilke der er fastsat bestemte data for lysstyrke m. v.

Herigennem kunne videnskabsmændene, ved stadig at sammenholde de praktiske prøver med laboratorieforsøgene, bestemme de rigtige lysværdier til en given arbejdspræstation.

Rumbelysning må tage hensyn til de enkelte arbejdsopgaver

Det er vigtigt at slå fast, at Blackwell's teknik ikke tager direkte sigte på en bestemmelse af lysstyrken i et helt rum. De enkeltpræstationer, der skal udføres i rummet, må først analyseres før en endelig bestemmelse kan tages. I et klasserum vil det for eksempel være nødvendigt at undersøge de forskellige krav, der må stilles til belysningen ved arbejdspræstationer som skrivning med blyant eller pen, læsning af bogtryk af forskellig art, skrivning på tavlen, kortlæsning m. m. Udfra en undersøgelse og vurdering af den rigtige belysning til gennemførelse af hver af disse forskelligartede funktioner finder man frem til rummets belysning, der i reglen bør udføres med henblik på det

hyppigst forekommende arbejde med en mulighed for ændret belysning til opgaver, hvor den rigtige lysstyrke afviger væsentligt fra hovedopgavens.

Kontrastvirkning er et vigtigt krav

Blackwell's forskningsarbejde har blandt andet gennem de konkrete målemetoder understreget betydningen af kontrastvirkningen. Man arbejdede med et refleksfrit undersøgelsesmateriale, men i praksis vil der altid være nogen refleks, og Blackwell måtte derfor finde frem til en metode, der muliggjorde en korrektion af lysstyrken med hensyntagen til den forekommende lysrefleks, der medvirker til at nedsætte kontrastvirkningen og derigennem synsevnen.

Den nedsatte kontrastvirknings indflydelse kan for eksempel måles i forbindelse med en skrivemaskinetekst, hvor den femte kopi viser sig at være fire gange så vanskelig at læse, som originalen.

Et grundlæggende lysteknisk arbejde

Blackwell's rapport viser ikke en let genvej til bedre belysning, for belysning er en så kompliceret sag, at den ikke kan klares med simple „tommelfingerregler". Men dette undersøgelsesarbejdes store betydning ligger deri, at meget, der hidtil var gætteværk, nu kan gøres rigtigt, når det drejer sig om belysning til bestemte arbejdspræstationer, hvor videnskabelige målemetoder og instrumenter er i stand til at fastsætte den mest effektive lysstyrke. Rapporten vil kunne være af grundlæggende betydning i mange år fremover i bestræbelserne for at finde frem til den ideelle belysning.

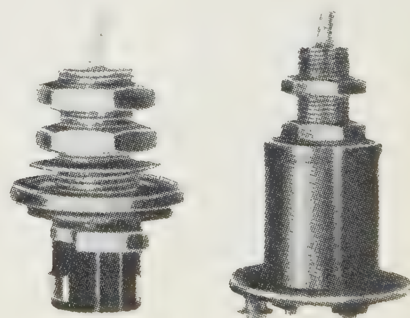
BC-TT

Kilde: Architectural Forum, juni 1959.

El-armatur med bajonetfatning

Lamper i industrilokaler er ofte udsat for kraftig tilsmudsning, som gør en hyppig rengøring nødvendig, hvis man ønsker stadig at få det fulde lysudbytte. Rengøring, og for den sags skyld også udskiftning af pærer, kan være vanskelig, når lampen hænger på sin plads, som måske er over en kostbar maskine.

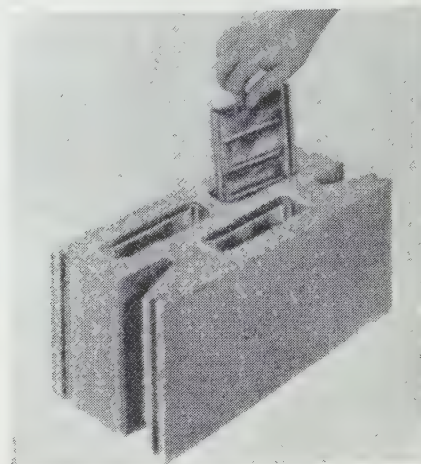
Det britiske firma Simplex Electric Co. Ltd. har påbegyndt fremstilling af en særlig fatning, der gør det muligt let at aftage hele lampen til rengøring eller udskiftning af pærer. „Discon"-fatningen er en bajonetfatning, hvis ene del monteres på lampestedets plads, den anden på selve lampen. Fatningen er først og fremmest tænkt anvendt i forbindelse med Simplex's egne fabriksarmaturer, men vil sikkert også

Til venstre hele Discon-fatningen, til højre den del, der monteres på lampeskærmen

kunne tilpasses andre typer armaturer. Fatningen er udført af en korrosionsbestandig aluminiumslegering, og den har forsølvede kontaktpunkter til 15 amp.

BC-TT

Byggeblokke med aluminiumisolation

Nogle nye amerikanske letvægtsblokke har foruden forsatte hulrum også en isolation af aluminiumsfolie, der er anbragt i hulrummene. Aluminiumsfoliens isolerende egenskaber ligger deri, at den tilbagekaster den varme, der ledes gennem blokken ud til hulrummet. Folien forstærker hulrummets isolerende egenskaber. Blokkene fabrikeres under navnet „Thermoflector" af Thermoflector Associates, Inc., i South Dakota, og de fremstilles i de gængse amerikanske standardstørrelser.

BC-TT

Motorbeskyttelse gennem temperaturkontrol

Et almindeligt motorskab giver under visse driftsforhold ingen sikker beskyttelse mod ødelæggelse af motoren. Denne kendsgerning har fabrikanter af motorer og motorskabe fuldt ud været klar over i de senere år og har udfoldet store bestræbelser for at komme ondet til livs.

Man er enig om, at det er temperaturen der ødelægger viklingen, og at det gælder om, at lade den i viklingen ophobede varme afbryde strømmen, inden viklingen ødelægges. Spørgsmålet er blot, hvordan det gøres bedst.

Der findes en del forskellige former for termofølere, den der skal omtales her er udviklet ved et samarbejde mellem *Siemens* og firmaet *Dema-Zug* og er baseret på den såkaldte „Therwide". Denne er en termistor, d.v.s. en modstand med en overordentlig stor temperaturkoefficient. Therwiden indbygges i motorens viklinger og indskydes i en brokobling, der umiddelbart påvirker udløsemekanismen i afbryderen, dersom temperaturen overstiger den af normerne fastsatte. Når temperaturen atter efter hvilepausen er kommet ned på det tilladelige, kan man enten lade følerkredsløbet starte motoren uden videre, eller man kan sørge for en automatisk blokering, således at motoren skal genstartes manuelt.

BC-TT

Arkitet-hymne

Ved festen i Røde Kro, i anledning af DAL's fødselsdag, blev nedenstående sang med de viste illustrationer, omdelt og sunget som fællessang. Sangen er forfattet af Habakuk.

Melodi: Høje Nord . . .

Fig. 1: Mandlige arkitekter, der slår hinanden på skuldrene

Høje Nord – Vær beredt!
Se & Hør – En hellig flamme!
Høje mål og røv i ramme –
stormodul og sivtapet!
Vi går frem med Knud for Danmark.
Vi vil sejre eller dø.
Hånd i Hånd og National og 4. Sø!!!

D.A.L. – D.D.T.
M.A.A. og R.I.*B*.A.
S.B.I. og D.D.*P*.A.
R. af D. p.p.p.p.!
V.S.O.P. – W.C. – B.T.
F.D.M. og K.A.B.!
S.A.S. – O.K. – P.H. og P.I.P.!!!

12 90 – 66
Louisiana i det høje!
Tand for tand og klap for øje.
Hil os sæl og selvtilfreds!
Termostat i Bernadotten.
Alt for Damer. Røget laks.
Det er vores hem'lighed. Man ser det straks!

Fig. 2: Kvindelige arkitekter, der klapper hinanden på ryggen

Lad Arkitekten indbinde i

STRIP-BIND

eneste virkelig moderne indbinding, der er tidssvarende og billig og lige velegnet til bøger og tidsskrifter.
Indbinding af en årgang af Arkitekten koster i Strip-bind kun 9,60 kr.
Alle boghandlere landet over har prøvebind og modtager Deres blade og bøger til indbinding.

PETERSEN & PETERSEN

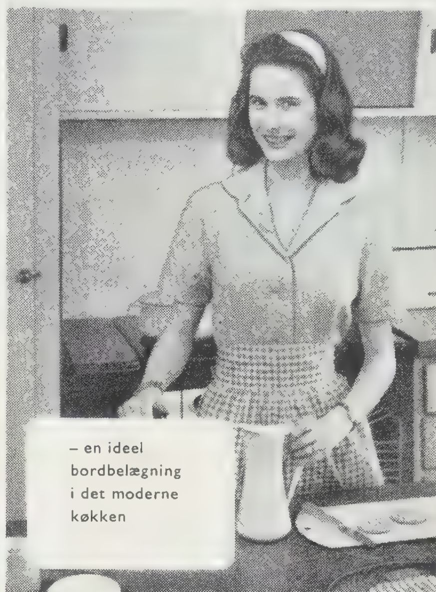
Holbergsgade 15 . K

DEKORATIVE

ETRONIT

PLASTIC-PLADER

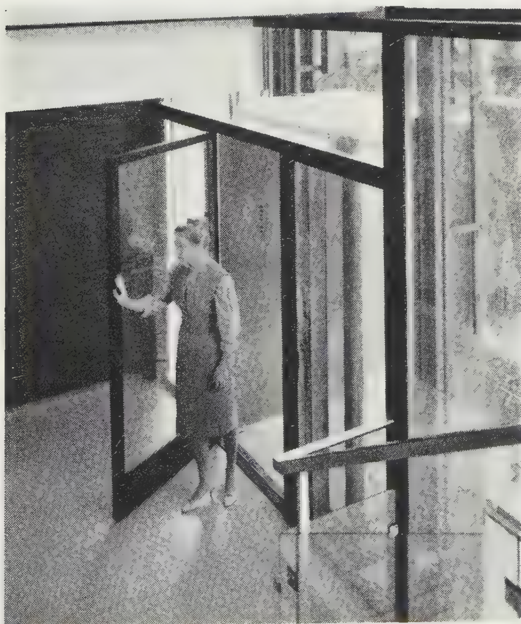
– første og førende danske fabrikat

ELEKTRO-ISOLA

VEJLE **KØBENHAVN**
Telf. 3355 **Lersø Parkallé 112, RYvang 8300**

THRIGE

ELEVATORER

— til ethvert formål —

CENY *plast*

* *CENY PLAST er en letflydende specialmasse, der let påføres tagstenene med sprøjtepistol.*
* *CENY PLAST påsprøjtes indvendig fra, når tagstenene er oplagte og bundne.*
* *CENY PLAST bevarer altid sin elasticitet og vil aldrig revne eller afskalle uanset kulde, varme og fugtighed.*
* *CENY PLAST sammensvejser tagstenene til een stor tagflade.*
* *CENY PLAST levere sammen med CENY TAGSTEN, og der beregnes 4 à 500 gr. pr. m².*

Igennem 3 år har CENY TAGSTEN været en oplagt succes på det danske marked, men ligesom ved andre tagsten har achilleshælen været den gammeldags og ufuldkomne understrygning.
Gennem mange grundige forsøg her og i udlandet har vi nu fundet frem til et understrygningsmateriale, som vi har kaldt **CENY PLAST**, og som **løser alle understrygningsproblemer** på hidtil ukendt og revolutionerende måde.

A/S CENY TAG · AMALIEGADE 26 · C. 6084

Indholdsfortegnelse for artikler på annoncesiderne

Arkitekten 1/1960

Byggeteknisk Orientering

Arkitekten 2/1960

Byggeteknisk Orientering

Meddelelser fra

DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

Bredgade 66, København K
Telefon *Minerva 1290

Adresseforandringer

Andersen, Skat: *bolig* fra Søllerød Park, blok 17 indg. 6, Holte til Stengårds Allé 52, Lyngby, *kontor* Amaliegade 11, K, telf Palæ 681.

Bak, Boris: *bolig* fra Sverige til c/o Rudbæk, Sortedam Dosseering 63 A, Kbhvn. Ø.

Glahn, Børge, *bolig og tegnestue* fra Mariehøjvej 42, Holte til Stampevej, Kokkedal. Telf. Hørsholm 1421.

Hansen, Ole P., *tegnestue* fra Kjærsvej 20, Korsør til Sandvejsbanken 6, Korsør, telf. Korsør 985. *Bolig* uændret Kjærsvej 20, Korsør, telf. Korsør 907.

Høgsbro, Svend jun.: *bolig* fra Smakkegårdsvej 153, Gentofte til Kollektivhuset, Vesterbro 125, Aalborg.

Jessen, Allan: *bolig* fra Gudenåvej 9, F til Paradisvænget 23, Holte, telf. Holte 528.

SMEDE-ARBEJDE

VIGGO DENCKER

Gl. Kongevej 136 - 138
Kbhvn. V. — *C. 11 88

EL-ANLÆG

VERMICULIT

til indblæsning i ydermure efter -

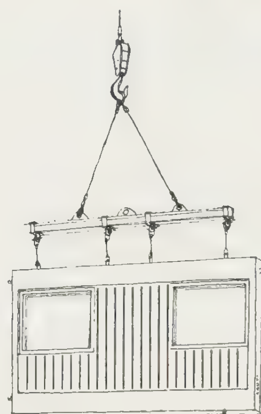

ca. 10.000 huse isoleret

VERMICULIT er godkendt af Boligministeriet, Københavns Magistrat og Bygningskommissionernes Fællesudvalg.

Indhent oplysninger og forlang specialbrochure hos en af de **over 100** trælast- og bygningsmaterialeforretninger landet over, der disponerer over AERO-indblæsningsmaskiner.

A. Rindom . Kampmannsg. 2 . Kbhvn. V . MI *2222

SUPER-RAPID
CEMENT

den ekstra hurtighærdnende

PORTLAND-CEMENT

- til betonarbejder, der haster

- til støbning i koldt vejr

- til præfabrikation og forspændt beton

FORHANDLERE OVER HELE LANDET

Vaccinér Deres træværk med

C-TOX

træimprægnering

Afprøvede, godkendte midler mod svamp, blåsplint, forrådnelse. C-TOX 53 og D-505 mod husbukke, borebiller m. m.

Let at stryge — Farveløs, brun, grøn, gul

KIRK & KOMPAGNI, København Ø, C.*27 50

Blyindfattede Ruder:

Antikglas & Kathedralglas i mange Farver

Alle Oplysninger

GLARMESTERFIRMAET

C. L. CHRISTIANSEN & SØNNER

Kronprinsensvej 33, København F, FA. 468

Bekendtgørelse

Kommunalbestyrelsen har i medfør af lov nr. 181 af 29. april 1938 om byplaner vedtaget en byplan for et område i Øster kvarter begrænset af Nyhavn, Havnegade, Herluf Trolles Gade og Holbergsgade. De af byplanen omfattede ejendomme er matr.nr.ene 345, 352, 353, 377, 378, 382, 383, 384, 391 og 393 Øster kvarter. Byplanvedtægten med tilhørende nr. 17.221 er i henhold til § 7 i byplanloven i 3 uger fremlagt i Rådhusets oplysningskontor, indgang fra Rådhuspladsen, samt på rodekontoret, Laksegade 19. Indsigelser mod og ændringsforslag til byplanen må fremsættes inden 6 uger fra nærværende bekendtgørelses dato og indsendes til magistratens 4. afdeling, Rådhuset.

Opmærksomheden henledes på, at ifølge § 8 i byplanloven må indtil videre ingen del af det omhandlede område bebygges eller på anden måde anvendes i strid med byplanen uden samtykke fra Københavns magistrat.

Overtrædelse af byplanlovens bestemmelser behandles ifølge § 25 i byplanloven som politisager.

Københavns magistrat, 4. afdeling,
den 2. januar 1960

Se HFB side 380

Krøll, Knud: *bolig* uændret Atlasvej 10, Fredensvang, Århus, telf. 40696, *tegnestue* fra P. P. Ørumsgade 44, Århus til Søndergade 32, Århus, telf. 30633.

Meiling, Eila og John: *bolig* fra Tyskland til Strandalleen 35, Tyresö, Stockholm.

Ott, Stefan: *bolig* fra Malmø til Skyttebjerg 31, Nærum, telf. 801422, *tegnestue* Esplanaden 4, Kbhvn. K, telf. Byen 7608.

Studstrup, Kristian G., *bolig og tegnestue* fra Schweizerdalsvej 89, Vanløse, til Dyrehavegårdsvej 2, Lyngby. Telf. 87 70 63.

Meddelelser fra
AKADEMISK ARKITEKTFORENING
Bredgade 66, København K
Telefon *Minerva 1290

Nye medlemmer

Blæsild, Carl: *bolig* Stamgatan 87, Älvsjq 2, Stockholm, *telf.* Stockholm 716459, *tegnestue* Österlånggatan 41 qvg.nb., Stockholm C. telf. Stockholm 212024.

Glahn, Mogens Egede, *bolig og tegnestue* Mosehuset, Fagerhøjvænge, Vedbæk, *telf.* Vedbæk 297.

Hansen, Holme, *bolig* Sdr. Boulevard 29, Maribo, *telf.* Maribo 742, *tegnestuer* Ny Klostergade 4, Maribo, *telf.* Maribo 942 og Maglekildevej 2, Kbhvn. V, *telf.* Hilda 3885.

Referatkort til nr. 1

333.322.2

BOLIGPERSPEKTIV 1960
Af Philip Arctander

I denne oversigtsartikel hævder forfatteren, at Danmark ikke mere har nogen boligpolitik, at vore boliger bygges med for lidt forudseenhed. Forfatteren gennemgår boligproblemet, først og fremmest som et spørgsmål om, hvad der kan betale sig for samfundet, og skitserer baggrunden for en ny boligpolitik tilpasset den accellererede tekniske udvikling og velstandsforøgelsen.

Arkitekten nr. 1/1960, side 1

333.322.3

BYGGERIETS FINANSIERING
Af Viggo Nørby

Direktør Viggo Nørby, Byggeriets Realkreditfond, giver her en oversigt over byggeriets finansieringsforhold.

Arkitekten nr. 1/1960, side 5

73.75

OM UDSTILLINGEN DOCUMENTA II I KASSEL OG NOGET PÅ LOUISIANA
Af R. Dahlmann Olsen

Forfatteren anmelder den store kunstudstilling Documenta II, der blev afholdt i tiden fra 11/7 til 14/10 1959 i Kassel, og det lille udvalg fra denne udstilling, der derefter blev vist på Louissiana i Humlebæk.

Arkitekten nr. 1/1960, side 6

Arkitekter. I forbindelse med Danmarks tekniske højskoles udflytning til Lundtofte søges selvstændigt arbejdende arkitekter, der kan skitsere og projektere laboratorie-, auditorie- og specialbygninger. Opgavens omfang medfører opdeling i mindre afsnit, der hver for sig vil kræve erfarne arkitekter. Gode arbejdsvilkår – lørdag fri. Henvendelse til: *Eva og Nils Koppel*, arkitekter M.A.A., Hundesøvej 3, Gentofte 4128.

Arkitekt og konduktør.
Arkitekt. Velkvalificeret, selvstændigt arbejdende arkitekt, søges snarest til skitsering og projektering af interessante opgaver.
Konduktør. Til detailprojektering og til større boligbebyggelse søges erfaren konduktør. Skriftlig henvendelse med referencer til *Mogens Klinge*, arkitekt M.A.A. Aaboulevarden 70, Aarhus.

2 arkitekter M.A.A. der kan lede projektering og opførelsen af bolig- og forretningsbyggeri søges med tiltrædelse straks eller 1. februar – 1. marts. God løn og behagelige arbejdsvilkår. Skriftlig henvendelse til *Torben Stokholm, Chr. Pedersen*, arkitekter M.A.A. Budolfi Plads 1, Aalborg.

Byplanarkitekt. I forbindelse med videreførelse af byplanarbejder i Munkebo søges snarest en arkitekt med kendskab til byplanlægning. Arbejdet vil kunne udføres som deltidsbeskæftigelse eller som heldagsarbejde på kommuneingeniørens kontor. Aflønning vil ske efter nærmere aftale. Ansøgning stiles til Munkebo Sogneråd og sendes til Kommuneingeniøren i Munkebo pr. Dræby.

Arbejdernes Andels-Boligforening, København søger to yngre arkitekter til projektering af boligbyggeri og butikker. Arkitekterne må kunne arbejde selvstændigt. Kendskab til rationaliseringsarbejde ønskeligt. Skriftlig ansøgning med oplysninger om uddannelse og tidligere arbejde samt lønkrav sendes til AAB, Axelborg, København V.

Danske Arkitekters Tegnestueservice
Tegneassistance
Henv. D.A.L. eller tlf. Farum 506.

DUPLIKERING
Byggebeskrivelser, referater og renskrivning af statiske beregninger. Duplikeringsbureauet **Dania**, Minerva 428.

REVISION
Torben Skov, revisor M.D.R., Parmagade 25, Asta 1775. *Haandværkerraadets Regnskabskonsulent.*

Referatkort til nr. 2

06.063.727.1

KONKURRENCE OM EN SKOLE I RØDOVRE

Den her omtalte konkurrence var en indbudt konkurrence, og der vises projekter af alle de deltagende arkitekter: Professor Arne Jacobsen, M.A.A., hvis projekt af dommerkomiteen blev udpeget som det bedste, af arkitekterne Hans Hartvig Skaarup og Jens Marius Jespersen, M.A.A., af arkitekterne Gunnar Jensen og Finn Monies, M.A.A., og af arkitekterne Find og Georg Ponsaing, M.A.A.

Arkitekten nr. 2/1960, side 17

06.063.745

KONKURRENCE OM PORCELÆNSSERVICER

Konkurrencen, der var offentlig, blev udskrevet af Porcelænsfabriken Danmark i samarbejde med Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk. Boligkonsulent Alice Beckman, M.D.B., fik tildelt 1. præmie og boligkonsulenterne Marianne Lyager og Knud Vodder, M.D.B., tildeltes 2. præmie. Der vises en enkelt tegning fra hvert af disse to forslag. Endvidere vises modeller udført af arkitekterne Grethe Meyer og Ibi Trier Mørch, M.A.A., som fik tildelt en af de tre 3. præmier

Arkitekten nr. 2/1960, side 26

Malerfirmaet
PETERSEN & ANDERSEN
GRUNDLAGT 1896 INDEHAVER SVEN-ERIK RUFF
H. C. ØRSTEDSVEJ 22 B · CENTRAL 2365
KØBENHAVN V

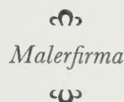
H. H. BLÜCHER & SØN
SMEDEMESTRE
RENTEMESTERVEJ 25
Telefon C. 3143

Firmaet Valdemar Bald
Ved Murermester K. Bald
Murerarbejde - Kloak - Jernbeton
Indmuring af dampkedler
Randersgade 9 - København Ø - Central 4814

STENSLER THOMSEN's Efff.
J VENDELBO JENSEN

F. Friedmann & Søn
v/ HARALD FRIEDMANN

Malerfirma

NYTORV 11
Telefon Minerva 1760

Jernbeton
RASMUS SØRENSEN
Murermester og Entreprenør
ROSKILDE TELF. 550

Firmaet
P. J. STORM
TØMRERMESTRE
Tesdorpfsvej 44
Central 5172
Se HFB side 52

Nybygninger
Akustisk regulering
Inventar til fabriker
og en gros virksomheder
Radiomaster
Opstilling til jernbeton

A/s E. NIELSEN
mekaniske
stenhuggeri
grundl. 1797

Tlf. Central 3006 - 8506
ALDERSROGADE

MALERFIRMAET

AXEL SEEHUSEN
Central 3670

Malerfirmaet
JOHAN N. SCHRØDER
Griffenfeldsgade 13 — Telefon Central 974

Tømrerfirmaet
Th. P. Stillinge & Co. A/S
Sejrøgade 11 . Ryvang 1225
Anbefaler sig med udførelsen af tømmerarbejde
Alt bygningsarbejde overtages i entreprise

Efter Deres
Tegning
udfører vi Støbninger i ethvert Metal
Bogstaver leverer vi i alle Størrelser og Stilarter
Lauritz Rasmussen
Kgl. Hof-Broncestøber
Raadmannsgade 16 Tlf. C 5762

GOTH. 9212
GOTH. 2441
HOVERBY
Malerfirma

ALLEGADE 23

ANDREASEN & HENNINGSEN
CENTRALVARME • SANITÆRE ANLÆG
Se HFB side 450

I/s KLEINSMEDEN
v/ Holger Petersen
Marienborgallé 69-71 . Telefon Søborg 2383

Aktieselskabet
SILVAN
Maskinsnedkeri
og
Trælasthandel
Vagtelv. 21
København F
Telefon: *1978

Sådan siger de andre

Kunstindustri – modeindustri

I en kronik i Information 29.12.59 med titlen Hvad nytter kunsten? skriver Poul Henningsen blandt andet følgende om kunstindustrien:

En tilsvarende fare truer den industrielle formgivning. Vi har haft en kunstindustri her i landet af forholdsvis beskedent omfang, som strakte sig fra rene nytteting til rene krukker. Nu er det hele blevet en eksportartikel. Fabrikerne har opdaget, hvad der ligger af penge i arkitekternes formgivning, og hvordan skal arkitekterne stå for industriens krav om nyhed for nyhedens skyld? Vi tegner nu spisebestik, møbler, lamper, stegepander og strygejern efter amerikansk bilindustris mønster: Hvert år sin mode for at sætte forbruget i vejret. Nu er stegepanderne trekantede. Der *er* kommet en firkantet. Næste gang skal de vel være femkantede.

Dette er det modsatte af kvalitet. Men det er typisk for tiden i dag at den på alle områder har sat en forringelse af kvaliteten op som det eneste middel til at få forbruget i vejret. Derfor brænder vores glødelamper over og pigernes nylonstrømper løber, bare man ser på dem – og det gør man unægtelig.

Bedre boligstandard

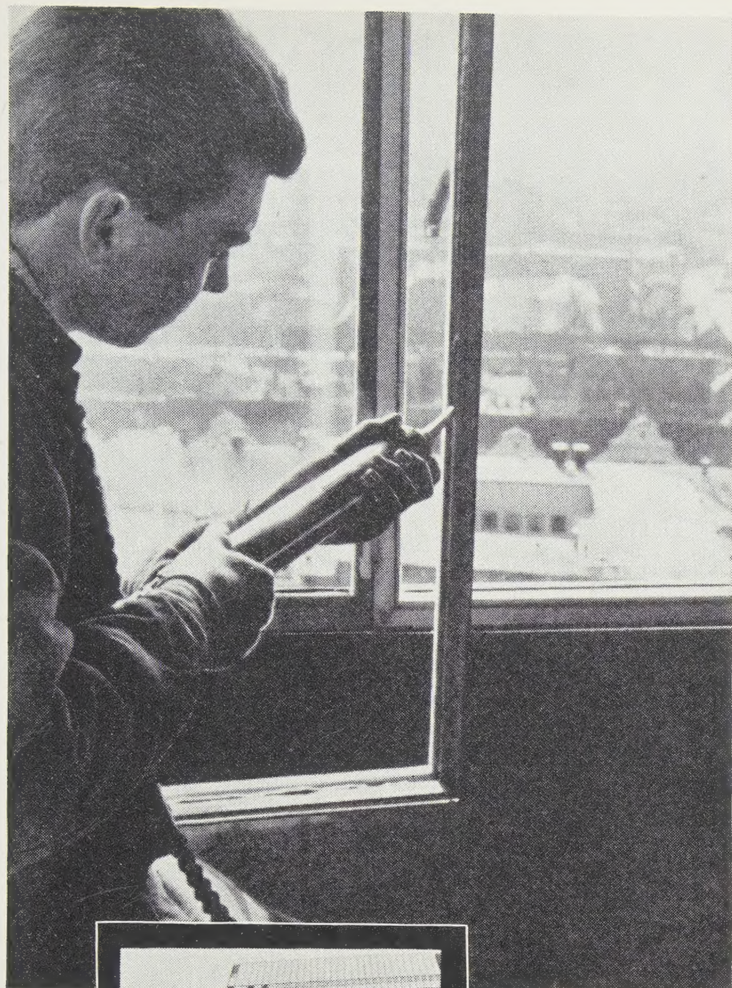
I en enquete om boligstandard og levestandard, som tidsskriftet „Byggeindustrien" bringer i sit nytårsnummer, kommer chefen for det økonomiske sekretariat, departementschef Erik Ib Schmidt blandt andet med følgende betragtninger:

– Hvis det stod til socialpolitikere, psykologer og pædagoger at bestemme, hvorledes folk skulle bo, ville det nok, siger Erik Ib Schmidt, føre til en revolution i boligpolitikken: større boliger, meget større for familier med børn, bedre indrettede boliger, uden støj, og bedre beliggende boliger o. s. v.

Men nu er det jo en gang folk selv, der bestemmer, hvorledes de vil bo, da i hvert fald inden for vide grænser. Og departementschefen konstaterer, at en merindtægt rent faktisk bruges fortrinsvis til at sætte forbruget af andre ting i vejret, herunder bl. a. boligens udstyr. Især synes det for tiden at være fjernsyn, biler og rejser, der lægger beslag på pengene, så snart man kan få råd til det – og så affinder man sig med den bolig, man har.

– I den givne situation, fortsætter Erik Ib Schmidt, kan den enkelte familie forbedre sin boligstandard, hvis den vil give afkald på andet forbrug. Hvis derimod alle ønskede en bedre bolig, kunne det ikke lade sig gennemføre, da den forhåndenværende boligmasse en lang årrække frem sætter en absolut grænse for, hvor megen plads folk kan få.

Forudsætningen for, at vi kan få flere og større boliger er således, at folk vil betale derfor, det være sig i form af højere husleje, i form af en øget privat opsparing eller i form af højere skatter, hvilket altsammen munder ud i et og det samme: at give afkald på andet forbrug til fordel for boligforbruget.

SPECIALPRODUKTER FOR BYGGEINDUSTRIEN

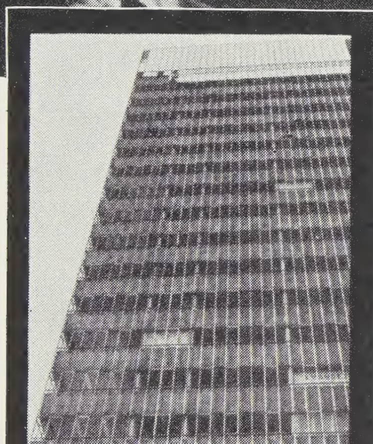
Nye byggemetoder stiller krav om nye klæbestoffer og sealers. Sadolins klæbestof-afdeling, Industri-salg, introducerer derfor Weatherban Sealer, en permanent vejrbestandig forsegling med en udvidelsesprocent på op til 600. Den klæber lige effektivt til glas, aluminium, rustfrit stål, primet træ, tegl og beton.

Weatherban Sealer er løsningen på vandafvisende facadebeklædningers vanskeligste problem. Det er en flydende syntetisk gummi, der tilsættes en accelerator. Dette bevirker en hærdning til fast gummi og der etableres herved en tætning, som holder i mange ti-år. Weatherban Sealer fremstilles af det store amerikanske firma Minnesota Mining and Manufacturing Company - kendt som 3M, der i Danmark repræsenteres af Sadolins Industri-salg.

I Curtain-Wall-konstruktioner er samlingerne ofte bygningens akilleshæl. Da bygningsmaterialerne er 100 pct. vandafvisende, vil enorme mængder regnvand løbe ned over facaden i regnvejr og finde ethvert lille hul. Med Weatherban Sealer bliver alle samlinger mellem facadeelementer, skeletkonstruktioner samt vinduer og karm støbt sammen med gummi.

Med specielle klæbestoffer kan isolationsmaterialer, fliser, glas, paneler og plasticplader opsættes bedre, hurtigere og billigere.

Lad Sadolins klæbestof-afdeling sende Dem en udførlig beskrivelse om disse nye materialer, - fremstillet af 3 M, - og fortælle Dem, hvordan man løser en lang række vedligeholdelses- og tætningsproblemer.

Weatherban Sealer
er ideelt til indsætning af glas, hvor elasticitet, styrke og tæthed er af betydning.

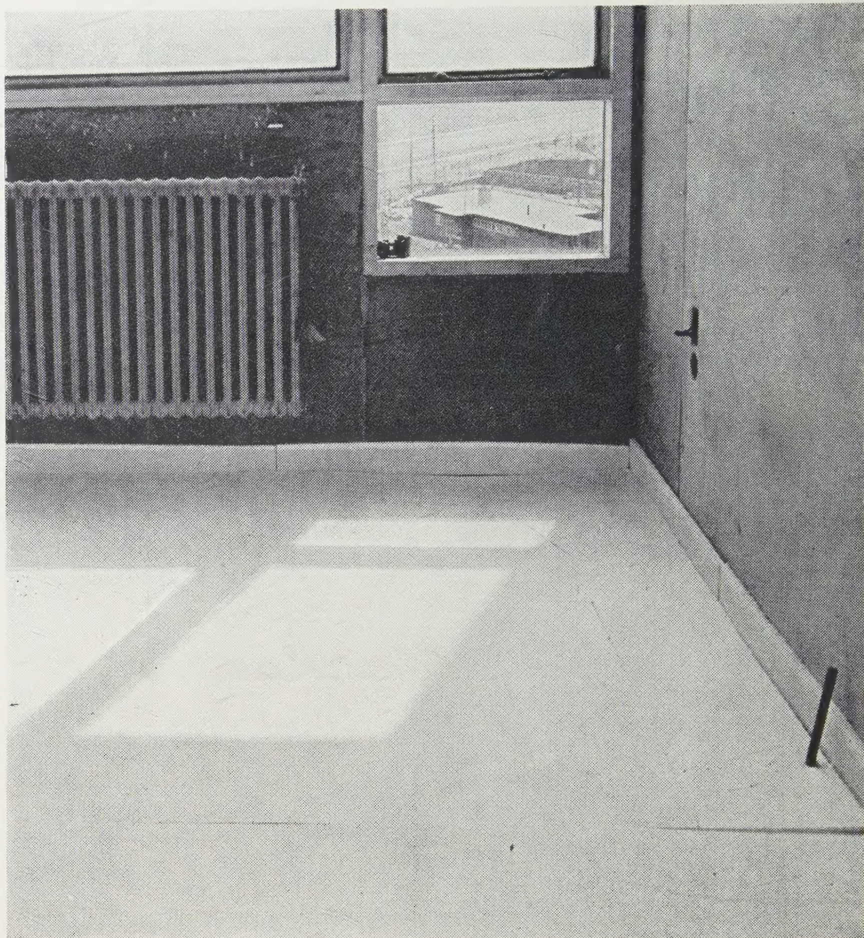
Weatherban Sealer
er også uovertruffent som fugemateriale og leveres i farverne sort, aluminium, brun og hvidlig.

adolins industrisalg

SADOLIN & HOLMBLAD - HOLMBLADSGADE 70 KØBENHAVN S - LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF

NU KAN DE LYDDÆMPE OG VARMEISOLERE DERES GULVE MED FLAMINGO....

Gulve og brystningselementer isolerede med Flamingo.
Sygeplejerskernes Bolig, Københavns Amts Sygehus, Glostrup.

Ved at lægge svømmende gulv på FLAMINGO FOAM opnår De:

1. **En kraftig lyddæmpning.** Blot 1 cm Flamingo (kr. 4,45 pr. m^2) dæmper så kraftigt, at enhver etageadskillelse med denne isoloring skulle kunne møde de krav, man fra myndighedernes side sandsynligvis vil stille i fremtiden.
2. **Bedst mulig varmeisolering.** Materialet forbliver upåvirket af, at der udstøbes våd cement ovenpå.
3. **Større trykstyrke** (ca. 10 t. pr. m^2). Et stabilt underlag for afretningslaget. Man nedsætter chancerne for revnedannelse og kan nøjes med tyndere afretning (normalt 3,5 cm).
4. **Afretningslaget** behøver sjældent vandes, idet de vandskyende plader hindrer udsugning. – Den langsomme hærdning styrker afretningslaget yderligere.
5. **Hurtig og let arbejdsudførelse.** De store 2 × 1 m plader lægges ud på gulvet og i et panel langs væggen, evt. dækkes samlingerne med klæbestrimler, og betongulvet er klar til udstøbning – med eller uden net.

Hør også om, hvorledes man nu herhjemme har lagt over 500 parketgulve på materialet – hvorledes man sparer strøer, hindrer fugtighed i at gå op i parketten, sparer hushøjde, og foruden varme- og lydisolering får et elastisk gulv, som ikke er trættende at gå på.

FLAMINGO FOAM AKTS.
Gustav Adolfs Gade 3, Ø . Tria *940, Øbro 7646

JYDSK FLAMINGO
Borgergade 2, Randers, tlf. Randers 4719

Bianco Lunos Bogtrykkeri A-S, Kbhvn.